

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, разговарао је са представницима Савеза пензионера Србије о побољшању материјалног положаја и друштвеног стандарда корисника пензија

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

ДОПРИНОС ПЕНЗИОНЕРА СТАБИЛНОСТИ ЕКОНОМИЈЕ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-743
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-745
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
Графопродукт ДОО
Нови Сад

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-745

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

МЕЂУНАРОДНИ ДАН СТАРИЈИХ ОСОБА – 1. ОКТОБАР

Путовање у старосну једнакост

Сваког 1. октобра, још од 1990. године, широм света се обележава Међународни дан старијих особа. Овај дан је прогласила Генерална скупштина Уједињених нација да би се нагласила важност осигуравања живота средине која се може прилагодити потребама и способностима становника треће доби. Проглашењем Међународног дана старијих особа подстичу се државе да старијим члановима осигурају задовољење њихових потреба и омогуће им учествовање у друштву у складу с њиховим способностима.

Овогодишња тема Међународног дана старијих особа је „Путовање у старосну једнакост“. Агенда 2030 и циљеви одрживог развоја препознају да ће развој бити остварив само ако укључује сва старосна доба. Оснаживање старијих особа у свим димензијама развоја, укључујући промовисање њиховог активног учешћа у друштвеном, економском и политичком животу, један је од начина да се осигура њихово укључивање и смањи неједнакост. Овогодишња тема усклађена је с Циљем одрживог развоја 10 и фокусирана је на

путеве суочавања са постојећим и спречавање будућих неједнакости у старијој животној доби. Циљ одрживог развоја 10 односи се на смањење неједнакости унутар и међу државама и има за циљ да обезбеди једнаке могућности и смањи неједнакости исхода, укључујући мере за отклањање дискриминације, и оснаживање и промовисање социјалне, економске и политичке инклузије свих, без обзира на старосну доб, пол, инвалидитет, расу, етничку припадност, порекло, религију или економски и други статус.

Први дан октобра подсетник је на чињеницу да је старење популације један од највећих успеха човечанства, а истовремено и један од највећих изазова са којима се свет суочава. Подаци говоре да је тренутно готово 700 милиона људи старије од 60 година. Животни век се стално продужава захваљујући бољем животном стандарду становништва, квалитетнијој здравственој заштити и образовању, као и сталном развоју медицине и фармацеутске индустрије, па су процене да ће до 2030. број старих 60 и више година достићи 1,4 милијарде, а до 2050. године чак

две милијарде, односно више од 20 одсто светске популације.

Ни у нашој земљи није другачија слика. По просечној старости, са 43,2 године, Србија се налази у групи најстаријих држава у Европи. Резултати пројекције становништва Србије до 2060. године, коју је израдио Републички завод за статистику, указују да ће и у наредним деценијама становништво бити изложено процесу демографског старења по свим параметрима, а до 2060. године готово сваки трећи становник Србије биће старији од 65 година.

Повећање броја старијих људи биће највеће и најбрже у свету у развоју, са Азијом као регијом са највећим бројем старијих особа, и Африком суоченом са највећим пропорционалним растом. Имајући то у виду, очигледно је потребно појачану пажњу усмерити на посебне потребе и изазове са којима се суочавају многи старији људи. Међутим, једнако је важан и допринос који већина старијих особа може дати функционисању друштва уколико постоје одговарајуће гаранције. Људска права леже у основи свих напора у том погледу.

В. Кадиф

МИНИСТАР ЗОРАН ЂОРЂЕВИЋ СА ПРЕДСТАВНИЦИМА САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА СРБИЈЕ

Допринос пензионера стабилности економије

Министар Зоран Ђорђевић са (слева надесно) Зораном Милошевићем, Драганом Калиновићем, Василијем Белобрковићем, Андрејом Савићем и Миланом Ненадићем

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања саопштило је да су пензионери дали директан допринос стабилности националне економије у претходном периоду, због чега Влада Републике Србије, у овом периоду, тражи начине побољшања њиховог материјалног положаја. У саопштењу се наводи да су резултати финансијске консолидације повољни, чиме су створени услови за исплату једнократне помоћи и повећање пензија.

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, раз-

говарао је са представницима Савеза пензионера Србије, најбројније пензионерске асоцијације, о побољшању материјалног положаја и друштвеног стандарда пензионера, за шта се сваке године, преко Фонда ПИО, издвајају значајна средства.

– Захваљујући побољшању свих показатеља националне економије и већем броју запослених, повећавају се и изворни приходи Фонда, чиме се омогућује да се сваке године издвоји више средстава за друштвени стандард пензионера, а за те намене у овој години је издвојено 464,4 милиона динара – истакао је Ђорђевић и додао да

ће Влада и у наредном периоду наставити да своје успехе дели, не само са пензионерима, већ и са свим грађанима.

Састанку су присуствовали председник Савеза пензионера Србије, проф. др Андреја Савић, председник Савеза пензионера Војводине, Милан Ненадић, председник Градске организације пензионера Београда, Василије Белобрковић, као и директорка Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Драгана Калиновић, и помоћник министра за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Милошевић.

Г. О.

ВЛАДА СРБИЈЕ ДОНЕЛА ОДЛУКУ О ВИСИНИ МИНИМАЛНЕ ЦЕНЕ РАДА

Минимална зарада 30.022 динара

Влада Републике Србије на седници од 13. септембра донела је Одлуку о висини минималне цене рада за период јануар–децембар 2020. године. Утврђена минимална цена рада за овај период износи 172,54 динара (нето) по радном часу и примењиваће се од 1. јануара идуће године.

Влада је одлуку донела на предлог Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а у складу са Законом о раду, имајући у виду да соци-

јални партнери нису постигли консензус о висини минималне цене рада за 2020. годину, што је констатовано на седници Социјално-економског савета, одржаној 10. септембра 2019. године.

– Репорме које је председник Републике Србије Александар Вучић увео 2014. године резултирале су тиме да повећање минималне цене рада данас буде највеће до сада у Србији. Повећање је 11,1 одсто, односно нова минимална цена рада биће

172,54 динара по сату, што просечно даје месечну минималну зараду од 30.022 динара. Ми смо озбиљна влада, чији су први приоритет наши грађани – рекао је министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, и додао да је жеља Владе Србије да повећање буде у складу са реалним основама, те да верује да ће материјални положај наших грађана сигурно бити бољи из године у годину.

Г. О.

ОБЕЛЕЖЕНА 103. ГОДИШЊИЦА ПОВЛАЧЕЊА СРПСКЕ ВОЈСКЕ НА ОСТРВО КРФ И СТРАДАЊА НА ОСТРВУ ВИДО

Захвалност грчком народу

Поводом обележавања 103. годишњице искрцавања српске војске на острво Крф и страдања на острву Видо, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, предводио је државну церемонију код Маузолеја на острву Видо. Венци су положени и на спомен-обележје „Морнарички крст“, а венац Владе Републике Србије је положен и у „плаву гробницу“.

Комеморативне манифестације у Републици Грчкој одржавају се у знак сећања и пијетета на око две стотине педесет хиљада страдалих цивила и припадника српске војске.

Министар Ђорђевић је истакао да је страдање српског народа било велико и да ништа не може да побије ту историјску чињеницу.

Како је рекао, на острву Видо обележава се годишњица Албанске голготе српске војске у Првом светском рату и присећамо се војничког слома и окупације Краљевине Србије из 1915. године од стране Централ-

„Ми смо захвални грчком народу и Грчкој на свему што су чинили у прошлости за Србију и њен народ и на ономе што ће чинити у будућности“, рекао је Ђорђевић и истакао да грчки и српски народ деле истоветну духовну традицију и да је љубав и саосећајност према српској војсци у Првом светском рату грчки народ пружио не само зато што је православни народ, већ зато што су човекољубље и емпатија у основи духовне традиције.

„То је јасан доказ да су духовне вредности које Грци и Срби заједнички баштине универзалне вредности човекољубља и милосрђа. Уверен сам да је то суштинско уважавање и разумевање између грчке и српске државе и наша два народа веома важно, како за стабилност региона, тако и за демократску будућност Европе“, нагласио је Ђорђевић.

Како је рекао, сведоци смо да данас поједине земље покушавају да ревидирају историју и да то не смемо да дозволимо, те да су Крф и Солун места која најбоље сведоче шта се дешавало са српским народом у прошлости.

Српски пензионери на Зејтинлику одали почаст српским ратницима

них сила, али и наставка борбе непокорене српске војске.

Ђорђевић је навео да је током Албанске голготе српског народа погинуло, заробљено, нестало или умрло од хладноће, глади и исцрпљености 243.877 српских војника и да су многи војници и цивили снагу да истрају нашли у нези, бризи и саосећајности које су им њихови грчки домаћини несебично пружили.

чврсту решеност грчког народа и државе да не признају независност Косова, и подршку настојању Србије да се сукоб Приштина и Београда реши мирним путем.

„Захваљујући борби, жртви и победи наших предака над злом милитаризма, фашизма, религијске, етничке и расне нетрпељивости у Првом и Другом светском рату, ми данас живимо у свету у коме људске и грађанске слободе и међународно право

Министар Ђорђевић приликом спуштања венца у „плаву гробницу“

представљају неоспорне темељне вредности“, истакао је министар Зоран Ђорђевић.

Делегацију Републике Србије чинили су и министар здравља Златибор Лончар, државни секретар Министарства просвете Владимир Поповић, као и државни секретар министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зоран Антић. Делегацију Војске Србије која је положила венац на острву Видо, предводио је бригадни генерал Сениша Кресовић.

Високој делегацији Републике Србије на Виду прикључили су се и представници амбасаде Републике Србије у Републици Грчкој, представници генералних конзулата Републике Србије у Атини и Солуну, као и српски члан председништва Босне и Херцеговине, Милорад Додик.

Комеморативним церемонијама присуствовали су осим званичника Републике Србије и званичници Републике Грчке, представници града Крфа, као и представници више српских и грчких удружења одређених за неговање традиција ослободилачких ратова Србије.

Церемоније поводом обележавања 101. годишњице пробоја Солунског фронта одржане су и на Српском војничком гробљу Зејтинлик у Солуну и код савезничког меморијала на Поликастру. Делегацију Републике Србије на обе церемоније предводио је државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Антић.

Г. О.

ВОДИЧ КРОЗ УПРАВНИ ПОСТУПАК

Како до својих права

Сва права из пензијског и инвалидског осигурања остварују се у управном поступку. Запослени у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање познају правила поступка и у обавези су да их поштују, али она важе и за осигуранике, односно подносиоце захтева. У овом чланку потрудићемо се да нека основна правила приближимо корисницима, како би се они што боље сналазили у току поступка и како би својим поступањем омогућили да се поступак што квалитетније и брже спроведе.

Поступак за признавање права из ПИО покреће се по захтеву осигураника. Од њега може да зависи дан остваривања права, па је из тог разлога датум подношења захтева веома значајан. Поступак се увек води према прописима који важе у време његовог покретања, тако да није могуће примењивати раније прописе, осим у изузецима који су предвиђени законима, или међународним уговорима. Осим на шалтерима Фонда, осигураници могу да поднесу захтев и поштом, тако што га препоручено пошљу на адресу надлежне организационе јединице Фонда и у том случају ће се дан предавања поштилке пошти сматрати датумом подношења захтева. Овај датум је значајан зато што у случају да корисник жели да оствари неко право по прописима чије је трајање временски ограничено (на пример, жели пензију под условима који се мењају од наредне године) захтев мора да поднесе у време док су ти прописи још на снази, а што је некада једноставније учинити поштом.

Поднети све доказе

При подношењу захтева, осигураници имају обавезу да уз захтев приложи све доказе којима располажу, а који се односе на право на које се захтев односи. Потребни докази наведени су на одговарајућем образцу захтева. Осим наведених доказа, осигураник може уз захтев да приложи

и друге доказе за које сматра да могу бити значајни у поступку. На пример, уколико у поступку треба да се утврди пензијски стаж (а што је случај у поступању по свим захтевима за признавање права на пензију), подносилац захтева треба да приложи све доказе који се односе на стаж који је навршио. То је, пре свега, радна књижица, али и сви докази о обављању самосталне делатности (нпр. решења надлежних државних органа код којих је делатност регистрована, уверења о плаћеним доприносима), као и сви докази о раду у иностранству (нпр. осигураничке картице, платне листе, уговори о раду), као и сви други докази којима осигураник располаже, а који би могли да утичу на одлуку у поступку. Важно је нагласити да сваки осигураник који је радио у иностранству треба тај рад да пријави при подношењу захтева за пензију (на образцу захтева постоје одговарајућа поља), јер је та чињеница значајна како за утврђивање надлежности за поступање, тако и за правилно утврђивање пензијског стажа и самог права на пензију. Захтев за пензију не упућује се непосредно носиоцу осигурања у држави са којом Република Србија има закључен споразум о социјалном осигурању, јер ће иностранни носилац такав захтев да третира као неформалан и вратиће га Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање ради даље обраде, чиме ће се непотребно продужити трајање поступка.

Запослени који води поступак има обавезу да недвосмислено утврди све одлучујуће чињенице и у том циљу упућује службене дописе и замолнице, као и позиве странци да допуни свој захтев неопходним доказима које може сама да прибави. Странка која у току поступка добије такав позив, или информацију о доказима који недостају добије непосредно од запосленог који води поступак, треба што пре да прибави тражене доказе, или да достави писану информацију о разлозима због којих то не може да учини. Овакво поступање је, пре свега, у интересу подносиоца захтева. У случају да тражени доказ не може да се прибави на други начин, а странка не поступи по позиву, захтев може да се одбаци као да није ни поднет, што је ситуација коју би требало избегавати. Наравно, све доказе који се односе на податке о којима се води службена евиденција у Фонду, или у другом државном органу, Фонд ће прибавити по службеној дужности па захтев неће бити одбачен ако уз њега нису приложени такви докази.

Право на жалбу

Управни поступак најчешће се окончава доношењем одговарајућег решења, или закључка. Уколико подносилац није задовољан одлуком која му је достављена, он има право на жалбу коју може да изјави у року од 15 дана. Овај рок тече од дана пријема управног акта. Пре изјављивања жалбе, осигураник

може да затражи правну помоћ у Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање, како би био потпуно сигуран да је жалба право средство за остварење његовог циља. Наиме, чест је случај да је о захтеву решено привременим решењем јер поједини докази нису били доступни и да се непосредно по пријему такве одлуке подносилац захтева жали управо из разлога због којих је решење привремено. Наравно, подносилац захтева на такву жалбу има право, али она најчешће неће довести до измене донете одлуке, осим у ретким ситуацијама када се поједини подаци утврде непосредно након доношења решења. Дакле, за странку је корисније да у Фонду затражи правну помоћ, објасни шта сматра неправилним у донетој одлуци и на тај начин правилно поступи. Уколико протекне рок за изјављивање жалбе, могуће је понављање поступка по захтеву странке и по службеној дужности. Уколико захтев за понављање подноси странка, у обавези је да јасно наведе разлоге због којих тражи понављање и, поново, да уз захтев приложи одговарајуће доказе. За разлику од жалбе, понављање поступка је ванредно правно средство и могуће је само у одређеним ситуацијама због чега је неопходно да подносилац захтев јасно образложи и поткрепи доказима. По протеклу рока од пет година од када је странка обавештена о решењу, понављање поступка је могуће само по одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању које предвиђају да последице понављања важе само убудуће, што подносиоци захтева треба да имају у виду.

Уз поштовање ових, најосновнијих правила, свака странка се лакше сналази у поступку, што је и основни предуслов за његово ефикасније и успешније вођење и окончање, на задовољство свих учесника.

Мирослав Мирић

Изузетно интересовање грађана

Осми међународни саветодавни дани између представника фондова за пензијско и инвалидско осигурање Србије и Немачке одржани су 24. септембра у Краљеву и 25. и 26. септембра у Београду. У ова три дана грађани који раде или су радили у ове две државе имали су идеалну прилику да реше своје недоумице и проблеме у вези са остваривањем права из ПИО, као и да добију све правне информације и савете од немачких и наших саветодаваца на једном месту, без потребе да путују у Немачку и без излагања трошку.

Из године у годину одзив странака не јењава и њихова заинтересованост за дане разговора не опада, а ту чињеницу потврђује изузетан број посетилаца како у Београду, тако и у Краљеву. Као што је и иначе пракса, поред оних који су свој термин унапред заказали, примљени су и сви заинтересовани који су дошли мимо заказаног термина.

Овогодишњи трочлани тим немачких саветодаваца чинили су Карстен Шпренгел, Андреа Обермајер и Дирк Отремба, а тим саветодаваца из РФ ПИО Марија Јелић, Наташа Куљић и Зага Савић, референти за остваривање права из ПИО у Одељењу за ПИО по међународним уговорима у Дирекцији Фонда. За организацију дана разговора био је задужен Предраг Марковић, шеф Одсека за међународну сарадњу, послове ЕУ интеграција и праћења уредаба ЕУ у Одељењу за ПИО по међународним уговорима, у сарадњи са колегама из Сектора за односе с јавношћу.

Сва три саветодавна дана, у Краљеву и у Београду, протекла су у најбољем реду и изванредној атмосфери. Иако је одзив странака био велики, свако је био адекватно информисан и посаветован, а грађани су после разговора са стручним и љуба-

Српски и немачки саветодавци са Хервартом Бергером (у средини), представником амбасаде СР Немачке у Београду

зим саветодавцима одлазили врло задовољни. Немачки саветодавци посебно су нагласили изузетну колегијалност и сарадњу са колегама из Србије, као и сјајну организацију и гостопримство српских домаћина. Поред најчешћих питања која

може да се поднесе у филијалу Фонда или да се пошаље поштом, он ће бити обрађен у Дирекцији РФ ПИО у Београду и након тога ће сви подаци бити послати иностраном носиоцу осигурања у Немачку. Референти нашег Фонда истичу да

– Веома сам задовољан одржавањем ових саветодавних дана и сматрам да су од изузетног значаја за обе државе, јер на тај начин бивши осигураници имају могућност да добију све праве информације из прве руке, а такође и да поднесу исправан захтев, као и да разјасне све нејасноће које евентуално постоје – наводи Херварт Бергер.

Саветодавним данима задовољне су биле и странке. Владимир Станишић (51) из Београда дошао је по позиву немачког фонда. Каже да је радио у Немачкој пре 15 година и хтео

је да провери шта се догађа са стажом, кретањем предмета и да ли има право на пензију. Додаје да је од изузетног значаја одржавање оваквих разговора, а посебно да је сјајно то што на једном месту може да се истовремено консултује са референтима из оба фонда, као и да убудуће треба наставити са оваквом праксом.

Драгана Грујић

У октобру Дани разговора са Хрватском

Саветодавни дани између РФ ПИО и Завода за мировинско осигурање Хрватске биће одржани 15. октобра у Новом Саду и 16. октобра у Београду. Заинтересовани грађани који имају стаж осигурања навршен у Србији и Хрватској, тј. корисници права из ПИО остварених применом билатералног споразума о социјалном осигурању између ове две државе, треба да се пријаве и закажу своје учешће до дана одржавања разговора. Термин се може заказати телефоном на број 011/2030-745, а приликом доласка треба понети сву потребну документацију у вези са осигурањем, као и лична документа.

се појављују из године у годину, можда најинтересантније питање, рекли су нам немачки референти, тицало се одласка у пензију, тј. разлика између услова за остваривање права на пензију у Немачкој и Србији.

Наши референти су истакли најчешће дилеме које се појављују код странака, а тичу се питања – где поднети захтев и како остварити право. Захтев

странке не треба да се обрађују немачком фонду кад подносе захтев.

Дане разговора у Београду обишао је и Херварт Бергер, шеф Одељења за правно-конзуларна питања у амбасади Савезне Републике Немачке у Београду. Бергер се том приликом упознао са начином рада и праксом током дана разговора.

Корисна размена знања и искуства

Део међународних активности РФ ПИО је и редовна размена експерата са носиоцима пензијског осигурања других земаља, а септембар је, традиционално, „резервисан“ за истовремену размену стручњака са Националним заводом за пензијско осигурање Мађарске и за посету експерата из Завода за пензијско осигурање Аустрије.

Из Будимпеште је овог пута у посети Фонду ПИО била Агнес Каталин Хидаш, која ради у Сектору за пензије и специјалној канцеларији за пензије у мађарском Националном заводу за пензијско осигурање. Каталин Хидаш је обишла скоро све организационе делове у Дирекцији Фонда, Филијалу за град Београд, као и Покрајински фонд у Новом Саду. Представницу мађарског Завода посебно је интересовао рад Сектора за остваривање права из ПИО и Сектора за финансијске послове, као и Одељења за исплату пензија. У оквиру Сектора за односе с јавношћу РФ ПИО Агнес Каталин Хидаш посетила је и Контакт центар Фонда, где јој је презентован начин на који он функционише и пружа услуге грађанима. Гошња се детаљно упознала и са радом читавог Сектора, његовом структуром, као и са веб-сајтом Фонда и листом „Глас осигураника“.

Током посете Новом Саду у Дирекцији ПФ ПИО одржан је састанак на коме су са представницом мађарског Завода разговарали Јасна Голупски, помоћник начелника у Дирекцији, и њене колеге из Дирекције ПФ.

– Разговарали смо о томе како решавати конкретне спорне ситуације, као и о корацима које бисмо могли да предузмемо да још више унапредимо нашу сарадњу. Колегица из Мађарске је добро упозната са новинама у нашем Фонду, а занимао ју је начин организације Покрајинског фонда, као и друга питања из нашег рада – рекла је Јасна Голупски.

Агнес Каталин Хидаш, лево у средини, Јасна Голупски, десно у средини

У исто време, док је Фонд био домаћин гошћи из Будимпеште, представник РФ ПИО Вукашин Нишавић, службеник за претходну контролу првостепених решења по међународним споразумима у Дирекцији ПФ, био је у посети Националном заводу за пензијско осигурање Мађарске.

У трећој недељи септембра Фонд ПИО угостио је и двоје колега из Завода за пензијско осигурање Аустрије – Силвију Штрасер и Девина Цирнзака, заменике начелника Одељења за мериторику.

Првог дана посете представници аустријског Завода обишли су Покрајински фонд у Новом Саду, где су им домаћини били Славко Имрић, директор ПФ ПИО, и Миленко Глеђа, директор Сектора за остваривање права из ПИО у Дирекцији ПФ ПИО, који су им представили како Покрајински фонд, као организациона јединица, функционише унутар целовитог РФ ПИО. Гости из Аустрије су потом упознати са структуром и начином функционисања ПФ, са освртом на послове који се обављају у Дирекцији ПФ, као и са структуром и начином рада Одељења за ПИО по међународним уговорима у Дирекцији ПФ, и Одељења за остваривање права из ПИО, где им је представљено како функционише организација другостепеног поступка у овом одељењу.

У Београду су се стручњаци из аустријског Завода упознали са радом свих сектора у Дирекцији Фонда, посебно са Сектором за остваривање права из ПИО, као и са радом Филијале за град Београд. Они су такође обишли и Сектор за односе са јавношћу, и у оквиру њега Контакт центар РФ ПИО. Поред обиласка и упознавања са комплетним радом и услугама Контакт центра, гости су се детаљно информисали о активностима и начину рада Сектора, о листу „Глас осигураника“, као и о сајмовима и догађајима у чијој организује учествује Сектор за односе с јавношћу. Представници аустријског Завода су се упознали и са веб-сајтом Фонда који располаже мноштвом корисних информација које се свакодневно ажурирају и електронским сервисима доступним грађанима и једноставним за коришћење, а прилагођен је и особама са инвалидитетом.

Гости из Аустрије су имали и доста питања, посебно у вези са начином остваривања права из ПИО, електронском провером стажа осигураника и подношењем захтева за пензију електронски. Према њиховим речима, у аустријском Заводу за пензијско осигурање од 2006. године спроводи се пројекат чији је циљ да се сви документи из папирног облика пренесу у електронски. Наиме, када осигурано лице поднесе захтев у папирној форми, тај захтев се скенира и апликација аутоматски податке из захтева пребацује у одговарајуће базе. То значи да референт не мора више да се бави подацима из захтева, него то чини сама апликација. Главни циљ пројекта, за који очекују да ће ускоро бити постигнут, јесте да када осигурано лице поднесе захтев, већ за неколико сати електронски добије повратну информацију о томе шта евентуално недостаје, шта треба да достави, која права испуњава и др., а цео тај процес обављаће искључиво апликација.

Гости из аустријског Завода у Контакт центру РФ ПИО

Д. Грујић
Д. Корач

Александровац: завршена 56. Жупска берба

Од 19. до 22. септембра трајала је 56. Жупска берба, најпознатија привредно-туристичка манифестација овог дела Србије.

Током највеће светковине виноградара кроз Винску улицу прошле су десетине хиљада

љубитеља овог рајског нектара, који су имали прилику да учествују у карневалу, да присуствују дефилеу учесника Жупске бербе, уживају у концертима и изложбама, али и у жупској свадби.

Поред јединствене Фонтане вина, Завичајног музеја, Музеја винарства и виноградарства и манастира у околини, тих дана су и сви подруми Жупе били отворени за посетиоце, а посебно интересовање владало је за Пољопривредну изложбу на којој су бројни излагачи представили све богатство жупског виногорја.

Одржани 54. Мокрањчеви дани

У част родоначелника српске музике, композитора Стевана Стојановића Мокрањца, од 14. до 20. септембра одржани су 54. „Мокрањчеви дани“. Част да буде беседник фестивала по коме се препознаје музичка сцена Србије, припала је маестру Бојану Суђићу, диригенту Симфонијског оркестра и Хора РТС.

Програмски концепт фестивала задржао је основне делове, Натпевавање хорова и бројне хорске концерте, као и традиционални пратећи програм.

Фестивал у Неготину завршен је концертом Хора и Симфонијског оркестра Радио телевизије Србије под управом Бојана Суђића. Маестро Суђић се за саму завршницу неготинског фестивала одлучио да направи паралелу између Мокрањца и Моцарта, Опела и Реквијема, што је публика с одушевљењем испратила.

Фестивал је затворио Владимир Величковић, председник општине Неготин, захваливши пријатељима фестивала, који је окупио више од хиљаду учесника из Русије, САД, Холандије, Северне Македоније, Црне Горе и Србије.

Уручена су и традиционална фестивалска признања колективима и заслужним појединцима за допринос у припреми организације фестивала.

Покрајина издвојила 9,4 милиона динара за помоћ Ромима

На седници Покрајинске владе од 17. септембра усвојена је и информација о испоруци прехранбених производа и средстава за хигијену из робних резерви Канцеларији за инклузију Рома, за социјално угрожене ромске породице у АП Војводини.

Помоћ у укупној вредности од 9,4 милиона динара намењена је припадницима ромске националне заједнице, који живе у врло тешким социјално-економским условима. Већина ових људи су корисници социјалне помоћи, јер не остварују никакве приходе.

Ниш: субвенције за 284 пољопривредника

У Градској кући у Нишу додељена су подстицајна средства за пољопривреду и рурални развој за ову годину. Директне подстицаје града, у укупном износу од 30 милиона динара, до сада су добила 284 пољопривредника, али конкурс за субвенције у пољопривреди и даље траје јер је остало још неискоришћених средстава. Град Ниш је за 2019. годину издвојио 60 милиона динара за развој пољопривреде.

Уговоре о субвенцији пољопривредницима је уручио градоначелник Ниша, Дарко Булатовић, који је обећао да ће град наставити са праксом да помаже развој аграра и да ће износ субвенција идуће године бити још већи.

Медени дани у Лозници

Крајем септембра одржан је дводневни Седми регионални сајам меда који организује Туристичка организација Лознице у сарадњи са Пчеларским друштвом Лозница.

Тридесетак произвођача изложило је мед и производе од меда, а посетиоци су имали прилику да сазнају колики је значај потрошње меда и других пчелињих производа, пошто манифестација има и едукативни карактер.

У скупштинској сали градске управе одржана је и трибина о актуелним темама и проблемима у пчеларству. Пчелари као велики проблем углавном истичу неконтролисано прскање воћњака пестицидима због чега су поједини имали знатне губитке у пчелињацима. Сматрају да је добра одлука Савеза пчеларских организација Србије да се изгради погон у Рачи где ће бити откупљивани вишкови меда.

Сајам је одржан уз подршку локалне самоуправе и Регионалне развојне агенције Подриња, Подгорине и Рађевине.

Просечна зарада за јул – 55.042 динара

Просечна бруто зарада обрачуната за јул 2019. године износила је 76.056 динара, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 55.042 динара. Раст бруто зарада у периоду јануар–јул 2019, у односу на исти период прошле године, износио је 9,9 одсто номинално, односно 7,5 одсто реално. Истовремено, нето зараде су порасле за 10,1 одсто номинално и за 7,7 процената реално. У поређењу са истим месецом претходне године, просечна бруто зарада за јул 2019. године номинално је виша за 11,8, а реално за 10 одсто, док је просечна нето зарада номинално виша за 11,9, односно за 10,1 проценат реално.

Медијална нето зарада за јул 2019. износила је 42.534 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Суботица: свечаност поводом Дана старих

Поводом 1. октобра, Међународног дана старијих, Геронтолошки центар Суботица у сарадњи са Канцеларијом за људска и мањинска права Владе РС и Каритасом Суботица, организује пригодну свечаност.

Планирано је да се окупљеним суграђанима обрати Ненад Иванишевић, директор Геронтолошког центра Суботица, Сузана Пауновић, директорка Канцеларије за људска и мањинска права Владе Републике Србије, Риц Габор, представник Каритаса Суботица, као и Илија Ђукановић, члан Градског већа задужен за област социјалне заштите и здравства.

Слоган овогодишњег окупљања је „Заједно у заштити старих 2019“, а присуствоваће представници бројних институција и организација.

Из Геронтолошког центра Суботица поручују да је циљ ове манифестације информисање старијих суграђана о видовима помоћи које могу добити, као и пружање информација свима којима је потребна помоћ или услуга у области социјалне заштите о томе како могу да је остваре.

Нови Сад: Дунавски бизнис форум

У Мастер центру Новосадског сајма 3. и 4. октобра биће одржан 8. Дунавски бизнис форум – један од најзначајнијих регионалних скупова, посвећен имплементацији Дунавске стратегије и утицају бизниса на њен одговоран и одржив развој. Ове године у раду ће учествовати представници политике, дипломатије, економије, науке, културе, медија и цивилног друштва из 14 земаља Подунавља, као и гости из Пољске, Грчке, Албаније, Северне Македоније, Турске, Јордана, Уједињених Арапских Емирата, Малезије, Вијетнама и Индонезије. Дунавски бизнис форум одржава се под покровитељством Привредне коморе Србије, Владе АП Војводине и града Новог Сада, у организацији „Медиа Инвент“ д.о.о., Уније послодаваца Србије, Удружења за европску територијалну сарадњу ТЕРИС из Словеније, Института европских региона из Салцбурга и кластера „Екопанија“ из Новог Сада.

Циљеви Форума су и унапређење сарадње Србије са суседним и другим европским земљама, повезивање људи, идеја, тржишта и њихових потреба, изградња инфраструктуре, развој енергетских система, употреба културе и културолошких обележја, промоција одрживог развоја, заштите животне средине и други.

И Лесковчани пешачили

Дан пешачења је ове године окупио заљубљенике у природу у више градова Србије, а најмасовније је било у Лесковцу где је око 400 људи пешачило до врха Хисара.

Ову шетњу организовали су чланови Планинарско-скијашког друштва „Кукавица“, у сарадњи са лесковачким Савезом за школски спорт и Заводом за јавно здравље.

Шумовито брдо Хисар је одувек велики изазов за љубитеље природе и здравих стилова живота свих старосних доба. Ове године у пешачкој колони су се нашли ученици лесковачких основних и средњих школа са наставницима, али и деца из предшколских установа са родитељима, бакама и декама.

Стаза је увек дугачка око 3,8 километара, а учесници након уживања у панорамама града са врха Хисара, обилазе и Спомен-парк и Арапову долину, места страдања Лесковчана у Другом светском рату.

Лазаревац: дневни боравак за младе

Крајем септембра у Лазаревцу је почела изградња дневног боравака намењеног деци и омладини ометеној у развоју. Планира се да објекат, који ће бити саграђен у складу са европским стандардима, буде завршен најкасније за осам месеци.

На територији Београда има 630 деце која користе овакву врсту услуга у 15 градских општина, а у Лазаревцу 32.

Нови објекат ће моћи да прихвати 40 корисника, имаће 515 квадрата, физкултурну салу, сензорну собу, простор за радионице, амбуланту, двориште... Биће изграђен од природних материјала, уз могућност да се надограде још два спрата.

Камен темељац положили су градоначелник Горан Весић, државни секретар у Министарству за државну управу и локалну самоуправу Бојан Стевић, председник општине Лазаревац Бојан Синђелић, као и градска секретарка за социјалну заштиту Наташа Станисављевић, која је том приликом поручила да ће град комплетно опремити дневни боравак.

ТРЕЋИ ПРИВРЕДНИ САЈАМ ЗРБИЗНЕТ У ЗРЕЊАНИНУ

Добро место за инвестирање

Трећи по реду сајам привреде ЗРБИЗНЕТ одржан је од 19. до 21. септембра на 1.500 квадратних метара изложбеног простора у зрењанинској хали спортова „Медисон“. Сајам су организовали град Зрењанин, Привредна комора Србије – Регионална привредна комора Зрењанин, Опште удружење предузетника и Унија послодаваца Србије – Послодавци Зрењанина. Манифестација је ове године окупила више од 200 излагача, а осим домаћих, учествовали су и привредници из Босне и Херцеговине, Хрватске, Румуније и Мађарске.

Трећи ЗРБИЗНЕТ отворио је председник Покрајинске владе Игор Мировић, који је истакао да се Зрењанин после деценија стагнације поново покренуо и постао водећи индустријски центар и покретач развоја Баната и целе земље.

– Да се Зрењанин покренуо најбоље сведоче „Есекс“, „Новарес“, „Шангдонг Линглонг“ и друге компаније које су управо овај град изабрале за место својих улагања, и на хиљаде нових радних места која су отворена само у последњих неколико година. Готово сваког дана отварамо нова градилишта и нове фабрике, и са поносом могу да кажем да смо АП Војводину вратили на место број један не само у Србији, већ и у окружењу – рекао је Игор Мировић.

Атмосфера на штанду Уније послодаваца Србије – Послодавци Зрењанина

Градоначелник Зрењанина Чедомир Јањић је изразио задовољство што у последње три и по године Зрењанин има пуну подршку Покрајинске владе и потврдио да је град у привредном успону.

– Окупили смо привреднике ради промовисања Зрењанина као доброг места за инвестирање. Зрењанин напредује и развија се сваким даном, отворили смо 4.500 нових радних места, а очекујемо и почетак изградње највеће инвестиције у Србији, фабрике гума „Шангдонг Линглонг“ – истакао је Јањић.

Привредна манифестација ЗРБИЗНЕТ има за циљ умрежа-

вање привредника и предузетника, склапање нових пословних ангажмана, едукацију предузетника, али и промоцију заната, све ради ефикаснијег локалног економског развоја.

Основне теме ЗРБИЗНЕТ-а ове године биле су дигитална трансформација и женско предузетништво, а осим презентација производних асортимана излагача, разних услуга и производа ручне радности, понуђени су и богати едукативни садржаји за посетиоце. Између осталог, Унија послодаваца Србије – Послодавци Зрењанина организовала је на свом штанду саветова-

ње за почетнике у пословању, на коме су могли да добију корисне савете од искуснијих послодаваца, Ане Огњеновић и Игора Куручева из Зрењанина.

Гости Горана Нешића, председника ове организације, на штанду Уније послодаваца Зрењанина били су и директорка Уније послодаваца Војводине Миљана Стојшин Стојановска, са сарадницима Станком Крстином и Браниславом Ђукић.

Већ традиционално, Сајам је завршен у веселој атмосфери одржавањем дечије пијаце.

Мирослав Мектеровић

КОНКУРС ЗА МЛАДЕ

Развој пословних вештина

Удружење „Центар за пословне тренинге“ из Београда, које пружа подршку младима приликом запошљавања, организује тренинге у оквиру пројекта „Мотивација, едукација, акција – интензивни тренинзи пословних вештина“. Ово је трећи пут да се овакви тренинзи организују и бесплатни су за све полазнике, а цео пројекат финансира Министарство омладине и спорта.

Посебан акценат је на незапосленим младим људима свих струка и профила који су недавно завршили факултет, али не могу

да нађу одговарајући посао. На тренинге се могу пријавити и млади коју су на завршним годинама студија и апсолвенти.

Полазници ће на тренинзима имати прилику да добију професионалне менторе, да осете реално искуство у послу и да остваре контакт са послодавцима.

Тренинг ће трајати три недеље, радним данима од 9 до 16 часова, од 12. до 29. новембра. Прве недеље ће се посебно радити на стицању вештина комуникације, презентације, пословног понашања и

бонтона, друга недеља посвећена је изазову послодавца, када ће се учити примена стечених вештина и знања уз укључивање представника компанија, а треће недеље биће организовани разговори са представницима одељења људских ресурса и симулација интервјуа за посао.

Овај програм за младе је бесплатан, а предвиђено је да може да обухвати 22 полазника.

Пријављивање и више информација на сајту www.poslovnitrening.rs. **Г. О.**

Бесплатни прегледи, едукација, разонода

Градско удружење пензионера Сомбор је, под покровитељством града, организовало други Сајам за пензионере 20. септембра у Спортском центру „Соко“. Пријатељ и партнер Сајма била је Општа болница „Др Радивој Симоновић“ Сомбор, која је посетиоцима омогућила бесплатне прегледе: снимање ЕКГ апаратима, мерење крвног притиска, шећера у крви, процента масноће у телу, телесне тежине, едукацију за самопреглед дојки, а организовала је и две трибине на теме блиске старијој популацији на којима су учествовали лекари специјалисти.

Сајам је отворио Антонио Ратковић, заменик градоначелнице Сомбора, који је истакао да локална самоуправа радо подржава активности и овакве манифестације ГУП Сомбор, и да ће такву сарадњу наставити и у наредном периоду.

Бранка Симин, председница Градског удружења пензионера Сомбор, навела је да су сва врата у градској управи за њих увек отворена и да тамо добијају велику подршку за свој рад.

Према њеним речима, бројни пензионери из Сомбора и околине, као и гости из Хрватске и Мађарске и из удружења пензионера Новог Београда и Суботице, на Сајму су, осим бесплатних здравствених прегледа, могли да добију и информације од институција које су у својој делатности окренуте ка пружању услуга старијој популацији.

Бранка Симин (прва здесна) у обиласку штанда Филијале РФ ПИО Сомбор

– Уз помоћ креативно-едукативних радионица покушали смо да заинтересујемо пензионере да одаберу начин на који ће квалитетније да испуне своје слободно време и можда изаберу свој нови хоби – објаснила је Бранка Симин један од циљева који су као организатори желели да постигну.

На Сајму су презентовани и производи домаће радности и кулинарски специјалитети овог краја, а већина излагача је обезбедила специјалне сајамске попусте, као и награде за посетиоце.

Међу 46 излагача на Сајму свој штанд је имала и Филијала РФ ПИО Сомбор, на коме су се запослени у Филијали, из различитих организационих делова, трудили да све заинтересоване информишу о правима из области пензијског и инвалидског осигурања. Корисници пензија су се на штанду Фонда највише интересовали за бесплатну рехабилитацију у бањама, али и за остваривање осталих права из области друштвеног стандарда пензионера.

М. Мектеровић

ПРВИ КИКИНДСКИ САЈАМ ПОЉОПРИВРЕДЕ

Стециште аграра северног Баната

Први кикиндски сајам пољопривреде, одржан 13. и 14. септембра, организовала је локална самоуправа уз подршку Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство. Ова прва манифестација је била бесплатна за излагаче којих је било више од 170 из Србије и Словеније, а највише из северног Баната. Иста повластица – бесплатан улаз, приуштена је и посетиоцима.

Сајам у Кикинди отворио је министар пољопривреде Бранислав Недимовић који је рекао да та смотра представља стециште аграра овог подручја. Недимовић је изнео податке о стимулисању пољопривредних произвођача и навео да је у 2018. години из буџета Републике Србије

директно пољопривредницима на простору Кикинде отишло више од 3,5 милиона евра, те да очекује да се тај износ субвенција увећа.

Покрајински секретар за пољопривреду Вук Радојевић истакао је да је Сајам јединствена прилика да се пољопривредници упознају са расположивим могућностима и остваре нове контакте, а градоначелник Кикинде, Павле Марков, указао је на значај враћања поверења пољопривредника у државне органе.

Током два дана манифестације учесници су могли да се информишу о раду институција, привредних и осигуравајућих друштава, саветодавних служби, банака и да прате стручна предавања. У

Министар Бранислав Недимовић са градоначелником Павлом Марковим

пратећем делу Кикиндског сајма пољопривреде било је занимљивих понуда и пригодних приредби.

С. Завишић

ПРОГРАМИ ЗАПОШЉАВАЊА У ОПШТИНИ СВРЉИГ

Помоћ за покретање сопственог бизниса

Захваљујући средствима општине Сврљиг и Националне службе за запошљавање, 21 особа са територије ове општине ускоро ће моћи да започне сопствени бизнис кроз програм самозапошљавања. Износ новчане помоћи је по 200.000 динара за 20 корисника, док ће један незапослени добити 220.000 динара јер је проглашен технолошким вишком. Корисници финансијске подршке су у обавези, како би средства била бесповратна, да за 45 дана оснују своју фирму или предузетничку радњу и да најмање годину дана раде и себи уплаћују доприносе.

Према речима Бобана Матића, директора нишке филијале НСЗ, општина Сврљиг и Национална служба за запошљавање и иначе имају добру сарадњу.

– Локалним акционим планом запошљавања за ову годину општина Сврљиг издвојила је 15 милиона динара, а НСЗ 22,5 милиона динара, дакле укупно 37,5 милиона динара. Овим средствима биће обухваћено око 200 особа кроз различите програме запошљавања – јавне радове, стручну праксу, самозапошљавање – рекао је Матић у Сврљигу.

У складу са локалним акционим планом запошљавања донете су одлуке о спровођењу јавних радова на којима ће бити ангажовано 55 особа; о додели субвенција за запошљавање незапослених из категорије теже запошљивих за 18 особа, док ће кроз стручну праксу проћи 29 незапослених.

Матић је навео да се проценат незапослености на територији сврљишке општине смањује – у односу на прошлу годину стопа незапослености је смањена за 13,5 одсто, а чак 30 одсто у односу на период пре пет година.

Милија Милетић, народни посланик и одборник у локалном

парламенту, рекао је да општина Сврљиг годинама уназад издваја средства и помаже да суграђани брже дођу до посла.

– Општина мисли на све, а посебно на младе људе који треба да раде и стварају своју будућност у Сврљигу – нагласио је Милетић.

С. Ђорђевић

ВЛАСОТИНЦЕ

Стручном праксом до запослења

Осам послодаваца из општине Власотинце у септембру је изразило потребу да упосли лица која се теже запошљавају и особе са инвалидитетом кроз стручну праксу. До средине октобра 20 младих људи засноваће радни однос у тамошњим предузећима и ино-компанијама.

Ова запошљавања се одвијају у оквиру програма активности НСЗ у Лесковцу, у сарадњи са локалном самоуправом. До данас је уговорено о радном ангажовању потписало 13 радника, и то девет са високом стручном спремом, и по двоје са вишом и средњом школском спремом.

Уговоре је младима уручио Зоран Тодоровић (на слици), председник власотиначке општине, који је том приликом најавио и финансијску подршку незапосленим младим радницима у започињању сопственог посла.

Власотинце је једна од 106 општина које на овај начин спроводе локални акциони план запошљавања. До краја новембра и други послодавци из овог града могу да аплицирају у разним видовима запошљавања младих, нагласио је овом приликом Дејан Станковић директор лесковачке филијале НСЗ.

Т. С.

Гледај особу, а не болест

Установе Геронтолошког центра Београд обележила је 21. септембра Светски дан борбе против Алцхајмерове болести у „Алцхајмер кафеу“ у Дому Бежанијска коса.

Предавање у ГЦ Суботица

Поводом Светског дана борбе против Алцхајмерове болести у Геронтолошком клубу „Кертварош“, у саставу Геронтолошког центра Суботица, одржано је предавање о овој болести.

То је један од датума који се традиционално обележава и у ГЦ Суботица јер се и неки корисници ове установе боре са том болешћу.

– Ово је болест која је карактеристична, треба је на време приметити и прихватити, али врло често ми нисмо спремни да прихватимо да старост мења особу. Ово предавање у Дневном центру управо има за циљ да представи прве симптоме те болести – рекао је Ненад Иванишевић, директор ГЦ Суботица.

Алцхајмерова болест није разлог да се оболели повлаче или крију у себе. Напротив, што је више људи у њиховој околини упознато са ситуацијом, то ће лакше наићи на разумевање, помоћ и подршку, порука је са предавања из Суботице.

не искустава и заједничког рада. Главни циљ скупа, који је организован под слоганом „Гледај особу, а не болест“, било је унапређење социјалне заштите старијих путем подршке особама оболелим од деменција и њиховим породицама.

Помоћница директора УГЦБ, Милица Ђорђевић, захвалила је Славици Голубовић, специјалисти психијатрије, на њеној бризи о корисницима оболелим од ове болести.

Славица Голубовић је нагласила да никада не треба заборавити да се иза свих симптома и поремећаја налази особа, супруг или супруга, нечија љубав, мајка, отац, брат

или сестра, официр, доктор, професор или трговац, као и да се не сме заборавити да се иза изгледа особе оболеле од деменције крије читав један живот, баш као што је наш.

У „Алцхајмер кафеу“ демонстриран је рад са монтезори материјалом уз присуство радних терапеута и социјалних радника, а по завршетку догађаја, већ традиционално, испред Дома су пуштени љубичасте и бели балони јер је љубичаста боја цвета „незаборавак“, и управо је ту боју светско Удружење за борбу против Алцхајмерове болести изабрало као боју особа које губе памћење.

Д. Грујић

„Алцхајмер кафе“ је и овога пута окупио велики број корисника оболелих од ове болести и њихових сродника ради разме-

Признање аранђеловачком Удружењу инвалида рада

Председник Савеза инвалида рада Србије Божидар Цекић био је у радној посети Аранђеловцу где је разговарао са представницима овдашње организације Удружења инвалида рада (на слици).

Указујући на бројне проблеме са којима се у свакодневном животу сусрећу инвалиди, Цекић је најавио значајнију помоћ државе на шта ће је обавезати одлуке везане за ову област, које ће ускоро донети Европска унија. То се посебно односи на услове живота, медицинске услуге, превоз, културу и друге области. Говорећи о веома битном проблему лечења, који је код ове категорије посебно значајан, најавио је већу помоћ државе и Савеза. Ово се односи на лечење у одговарајућим бањама и медицинским установама.

Божидар Цекић је овом приликом уручио златну медаљу Жики Недељковићу, председнику Удружења инвалида рада Аранђеловца. Ово вредно признање

Недељковићу је додељено за значајне резултате у активностима чланова овдашњег удружења.

М. М.

ЕКИПНО ШАХОВСКО ПРВЕНСТВО СЛЕПИХ И СЛАБОВИДИХ ВОЈВОДИНЕ

Новосађани најбољи

У просторијама Савеза слепих Војводине у Новом Саду 12. септембра ове године одржано је Екипно шаховско првенство слепих и слабовидих Војводине. Поред надметања, основни циљ организовања првенства је да слепи и слабовиди изађу из својих домова, да се креативно ангажују и да се друже и размењују искуства.

На овој спортској манифестацији такмичило се шест екипа са по четири члана и једном резервом – укупно 30 такмичара из међуопштинских и градских организација слепих и

слабовидих Новог Сада, Куле, Кикинде, Бачке Паланке, Инђије и Суботице. Првенство се играло у пет кола по швајцарском систему, а темпо игре је био тридесет минута по играчу за

партију. Победу је однела екипа из Градске организације слепих Нови Сад, друго место припало је екипи из Кикинде, а на треће место су се пласирали шахисти из Суботице.

Председник Савеза слепих и слабовидих Војводине, Владимир Панин, доделио је најуспешнијима медаље, а победнику првенства и пехар. Том приликом, Панин је информисао учеснике да ће прослава 70 година постојања и рада Савеза бити одржана 15. октобра, у 12 часова, у сали Студија М у Новом Саду.

Ову редовну програмску активност Савеза слепих и слабовидих Војводине, која се одржава сваке године, финансирао је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

М. Мектеровић

ЛИКОВНА КОЛОНИЈА САВЕЗА ИНВАЛИДА РАДА ВОЈВОДИНЕ

Карловци за инспирацију

Десета ликовна колонија Савеза инвалида рада Војводине одржана је недавно у Сремским Карловцима. Колонији су присуствовали Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије, Стана Свиларов, председница СИР Војводине, Стеван Радишић, заменик

председника СИР Војводине, Нада Першић, председница ООИР Сремски Карловци, и домаћин манифестације, Дубравка Недовић, модератор ликовне колоније. Ту су, наравно, били и представници ООИР и 26 сликара из Војводине.

Ликовна колонија је пројекат СИР Војводине посвећен унапређењу положаја и равноправности ОСИ, који су подржали Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова.

Аутори слика су радили у техникама акрил и уље на платну, а сликали су пејзаже, мртву природу, фигурације и апстракција. По завршетку колоније сви сликари су добили захвалнице, а затим су наставили дружење на пригодном ручку.

Д. Кораћ

СМОТРА ХОРОВА САВЕЗА ИНВАЛИДА РАДА ВОЈВОДИНЕ

Натпевавање у Кикинди

Савез инвалида рада Војводине организовао је почетком септембра смотре хорова и певачких група СИР Војводине. Манифестација је одржана у сали Народног позоришта у Кикинди.

Смотри су присуствовали Светозар Алексов, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Никола Лукач, начелник Севернобанатског управног округа, Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије, Стана Свиларов, председница СИР Војводине, Светозар Радишић, потпредседник СИР Војводине, Велинка Накрајкућин, директорка Филијале РФ ПИО Кикинда, и Душанка Станишић, председница ООИР Кикинда.

Обраћајући се присутнима, Светозар Алексов је нагласио да ресорно Министарство континуирано исказује спремност да

системски приступа решавању проблема особа са инвалидитетом и унапређењу њиховог положаја.

Присутне су поздравили и Станко Нимчевић и Стана Свиларов. На смотри су насту-

пиле певачке групе „Младе пензионерке“ из Кикинде, „Граднулички бисери“ Зрењанин, група из Сомбора, као и хорови „Златни глас“ из Шида и хор из Беле Цркве (на слици сви учесници смотре). **Д. Кораћ**

Трећи пут добри домаћини

Пирот је крајем августа био домаћин 38. традиционалних Сусрета пензионера три округа – Нишавског, Пиротског и Топличког. Око 400 пензионера из више градова Србије, од Новог Сада до Врања, и од Чачка до Сврљига и Димитровграда, окупило се на том догађају.

Скупу су присуствовали и Андрија Савић, председник Савеза пензионера Србије, Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, Љубомир Драгањац, председник Удружења војних пензионера Србије, Момо Чолаковић, председник Удружења пензионера града Новог Сада, као и представници пензионера Нишавског и Топличког округа и председник Градског удружења пензионера града домаћина.

Пироћанци, који су по трећи пут били домаћини оваквог скупа, организовали су за госте традиционални дочек и богат културно-забавни програм.

Присутнима је добродошлицу пожелео председник Градског удружења пензионера Пирота, Ђорђе Митић, а затим су се пен-

зионерима обратили председници окружних одбора пензионера Нишавског и Топличког округа, Мирко Зечевић и Милован Вучићевић, који су говорили о проблемима који тиште ову популацију у њиховим срединама.

Присутнима се обратила и Драгана Тончић, начелница Пирот-

ског управног округа, која је нагласила да су пензионери брига свих нас.

Признања, плакете Градског удружења пензионера Пирот, додељене су: Савезу пензионера Србије, удружењима пензионера Нишавског и Топличког управног округа, Филијали РФ ПИО у Пироту, компанији Дунав осигурање, Пиротском управном округу, локалној самоуправи града Пирота и Удружењу војних пензионера Пирот.

Младићи и девојке ансамбла при Дому културе извели су богат програм, после чега је уследило разгледање града и његових знаменитости, дружење и заједнички ручак. Домаћин наредних, 39. сусрета пензионера три округа биће Алексинац.

С. Панакијевски

АКЦИЈА УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ЛЕСКОВЦА

Бесплатан аутобуски превоз за најстарије

Удружење лесковачких пензионера, које је веома активно у заштити права својих чланова, последњих година покушава да помогне да се реши проблем јавног превоза. Како истиче Братислав Здравковић (на слици), председник Удружења у четвртом мандату, у току је акција прикупљања потписа уз захтев да им локална самоуправа омогући бесплатан градски и приградски превоз на целој територији града Лесковца, као што је то случај у неким другим крајевима.

– За све пензионере старије од 70 година предлагемо бесплатан јавни превоз, а за оне испод те старосне границе попуст од 50 одсто. Наш захтев доставићемо локалној самоуправи на изјашњавање уверени да ће бити уважен

– каже Братислав Здравковић, уз подсећање да су лесковачки пензионери при дну лествице по просеку примања у Србији.

– Пензионери који живе у приградским насељима и селима користе аутобуски превоз како би дошли до лекара, апотеке или неке установе, а то није мали издатак, поготово за оне чије су пензије изузетно ниске – наводи Здравковић.

Удружење пензионера Лесковца има 17.000 чланова, организованих у више од сто месних организација. Према речима председника, Удружење је сваке године бројније за око хиљаду нових чланова.

ва. Чланарина се званично не убира, јер се потписивањем приступнице од пензија месечно одбија по 30 динара. Све то иде по свим прописима који регулишу трансфер финансија, каже председник Здравковић и додаје да се чланарина усмерава пензионерима који имају нижа примања.

Д. Коцић

ЛЕСКОВАЦ

Заиграло и запевало треће доба

Претпоследњег дана Роштиљијаде сјатило се мноштво припадника трећег доба из више градова Србије у лесковачки Дом пензионера. Било је и гостију из Бугарске и Северне Македоније, а свима њима је лесковачко Удружење пензионера, са својим фолклорним, музичким и драмским секцијама, приредило богат уметнички програм. Госте је дочекивао Братислав Здравковић, председник Удружења.

Највише овација и покоју сузу на приредби изазвале су екс ЈУ звезде из Лесковца, Радован Илић, Мира Јовановић и Столе Филиповић. А онда се заиграло – чувену „Лесковачку четворку“ играли су сви, и они који знају, и они који су имали жељу да науче ово коло под старе дане. А на крају песме и игре, сви заједно отишли су „у походе“ на роштиљ.

Т. С.

ДОЊА ЛОКОШНИЦА ПОРЕД ЛЕСКОВЦА ЦАРСТВО ПАПРИКЕ

„Црвено” село као туристичка дестинација

Доња Локошница је село које живи од паприке и за паприку, и њено је својеврсно царство које чува тајну успешног узгајања овог поврћа чије семе је старо 500 година. Место се дичи традицијом гајења посебне аутохтоне врсте која се најпре суши по зидовима кућа, а онда преноси у домаће радионице у којима настаје алева паприка.

– Локошница је златни пример успешног села које живи и расте захваљујући неговању и чувању традиције – казала је Јасмина Ранђеловић, заменица градоначелника Лесковца, на отварању манифестације „Дани паприке”, која је одржана средном септембра.

На 14. по реду „Данима паприке”, као и претходних година, готово сва домаћинства изнела су у центар села део овогодишњег рода. Најзанимљивије је било надметање у брзом низању паприке, а у конкуренцији осам такмичарки, победница, двадесеттворогодишња Јована Костић, сто паприка нанизала је за два

минута и 20 секунди. Она је добила електричну машину за млевење паприке и кухињску вагу, другогласирана Радмила Николић пумпу за прскање од петнаест литара, а трећепласирана Јелена Илић такође пумпу, али запремине десет литара. Најлепшу паприку произвео је Милош Мишић и он је награђен мотором за прскање и заштиту биљака.

Доња Локошница је село недалеко од Лесковца. Према једној легенди, житељи Локошнице су семе дугачких црвених зачинских љутих и слатких паприка донели преко океана, а по другој су га „украли” од Турака. У овом месту, где се готово сва домаћинства баве повртарством, произведе се скоро 50 вагона суве, црвене

паприке, а септембар је месец у коме се паприка слави јер, захваљујући њој, Лесковац је носио гастрономског брэнда „лесковачки ајвар”.

У Доњој Локошници, познатијој као црвено село, од августа до октобра све фасаде кућа „поцрвене”, јер се низани венци црвеног злата суше. О селу су писали и светски медији, који га сврставају у обавезне дестинације које треба посетити у Србији, па би уз мало добре воље овај крај могао да буде и права туристичка атракција.

Мештани кажу, ако је Лесковац главни град паприке, онда је Доња Локошница престоница! Килограм аleve паприке у селу се продаје за 400, груване око 450, док на пијаци достиже 1.000 динара. У лесковачком крају под засадима паприке је више од 2.000 хектара, а одавно, између два светска рата, у „српском Манчестеру” је настала крилатица: „Садимо паприке и градимо фабрике”.

Д. Коцић

ПАСУЉИЈАДА У БОЈНИКУ ОКУПИЛА ГУРМАНЕ

Добар пасуљ уз добру забаву

Планинарско-бициклически клуб „Змај са Радана”, у сарадњи са Туристичком организацијом општине Бојник и локалном самоуправом ове вароши на обалама Пусте Реке, организовао је трећу по реду традиционалну етно-туристичку манифестацију „Пасуљијада – Бојник”.

Манифестација је такмичарског карактера, али у њој су углавном сви победници иако „стручни” жири од тридесетак котлића бира „најпасуљ”, који има најбољи укус и начин сервирања.

Овогодишња Пасуљијада окупила је око 200 такмичара у 17 куварских штандова,

иако такмичарске екипе традиционално имају по шест чланова, од којих су двоје кувари а четворо гости – помагачи.

котлићи су испразњени.

Т. Стевановић

Етнолошке и уметничке вредности Рашке

Сајам здраве хране, старих заната и народне културе, који се већ десету годину одржава у Баљевцу на Ибру у организацији Етно уметничког клуба (ЕУК) „Черевски“ и уз покровитељство ТО Рашка, ове године је протекао у представљању пројекта „Промоција етнолошких и уметничких вредности Рашке у години јубилеја“.

Сајам, одржан 8. септембра, окупио је најпознатије излагаче здраве и традиционалне хране, народних рукотворина, старих заната и сувенира, као и традиционалних српских пића, не само из општине Рашка, него и из централне Србије и са Косова и Метохије. Сајам је био успешан спој младости и искуства, који су с пуно дара и смисла представиле туристичке организације Рашке, Бруса и Александровца, као и самостални излагачи и удружења из Баљевца, Рашке, Семетеша, Зубиног Потока, Куршумлије, Бановог Дола код Звечана, Пирота, Лапљег Села, Грачанице.

Стручна комисија, састављена од професора гастрокултуре из Средње школе „Краљица Јелена“

из Рашке и туристичких посленика из Бруса и Александровца, за најлепши штанд је прогласила веома садржајну и богату поставку Милије Милића, власника и врсног презентера сеоског туризма и свог Етно села „Завичај“ из Бановог Дола код Звечана. Вида Поповић, пензионерка из Бруса и једна од најстаријих учесника Сајма, показала је да је ненадмашна у спремању старинских јела из околине Бруса и поткопаоничког краја, па јој је једногласно припала прва награда. У категорији рукотворина прво место освојио је брачни пар Панић, Лела и Драган, који у својој домаћој радности „Ћилим“ већ дуго производе најквалитетније ручно израђене пиротске ћилиме. За најбољег произвођача традиционалне аутохтоне ракије проглашен је Јован Пешовић, пензионер из Баљевца на Ибру, док је за израду најбољих сувенира прво место припало младом брачном пару Марјановић („Медено срце“) из Бруса.

У културно-уметничком програму наступила је изворна мушка певачка група „Черевски“

из Семетеша и победница на овогодишњим „Акордима Лешка“, млада солистичка из Баљевца, Александра Ђоровић, коју је ЕУК „Черевски“ селектовао да на овој најстаријој културној манифестацији на северном Косову представља општину Рашка. Деца Плесног студија „Черевски“ затворила су програм на 10. Сајму у Баљевцу са неколико победничких кореографија с којима су наступали на фестивалима у Бијелини и Београду.

Овај пројекат, као и званично обележавање 15 година

постојања и успешног рада ЕУК „Черевски“, које ће бити уприличено 30. новембра, делимично је помогла и општина Рашка. Клуб „Черевски“, иначе, у својим радионицама за рукотворине и старе занате, беседништво, изворно и обичајно певање, гастрокултуру, савремени плес младих, за истраживање, прикупљање и архивирање етно и уметничке грађе и за производњу медијских садржаја, окупља велики број чланова, од предшколаца и основаца до пензионера.

Миле Јаснић

ОДРЖАНА КЊИЖЕВНА КОЛОНИЈА СИЋЕВО 2019.

„Рамонда сербика“ Владану Матијевићу

Књижевна колонија Сићево 2019. одржана је од 17. до 22. септембра у живописној Сићевачкој клисури надомак Ниша. На двадесет деветим међународним сусретима окупили су се књижевни ствараоци, њих 12, из Бугарске, Северне Македоније и Србије, а награда за целокупно литерарно дело – „Рамонда сербика“ ове године је

припала књижевнику Владану Матијевићу из Чачка (на слици).

Међународна књижевна колонија Сићево основана је 1991. године као оригинална и стваралачки подстицајна манифестација посвећена уметности писане речи. Колонија има интернационални карактер и окупља писце, књижевне критичаре и преводиоце, као и изда-

ваче и друге учеснике књижевног живота у земљи и иностранству.

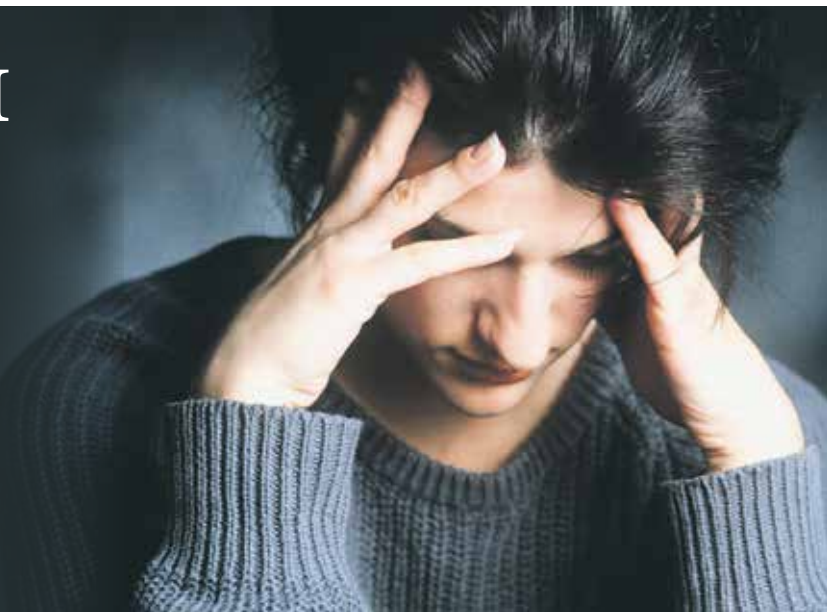
Кроз ову књижевну колонију током скоро тридесет година прошла су многа значајна имена српске и светске књижевности.

Оснивач и покровитељ манифестације је град Ниш, а организатор Нишки културни центар.

Љ. Глоговац

Црне мисли слабе имунитет

Бриге, страхови, хронични стрес не оптерећују само психу, већ утичу на запаљенске процесе у организму, показују најновије студије

У каквом то времену живимо када три четвртине популације каже да се осећа немоћним да се носи са свакодневним ситуацијама и изазовима.

Подаци се, конкретно, односе на Британију и обухватају све оне који су такав осећај имали често, повремено или макар једном у току прошле године, објавио је лондонски „Гардијан“, док збирни резултат од 75 одсто говори сам за себе и даје заправо ширу слику данашњег света.

Проценти се разликују, плус – минус, али свуда код већине становништва доминирају бриге, страхови и стрес, стрес, стрес... Са тим смо се готово и саживели, или бар тако мислимо, али стручњаци стално упозоравају да ми нисмо саздани да издржимо дуготрајан стрес.

Нова истраживања то показују, са открићима која ће захтевати наставак проучавања. Како се објашњава, мозак и имуни систем налазе се у „сталној комуникацији и деликатном балансу“ који може да се поремети било којом врстом физичког или емотивног стреса.

Током времена, негативне емоције постају превелик терет за имуни систем, услед чега се мења начин на који заштитни механизам реагује. Долази до запаљенског процеса који је иначе природан имуни одговор на повреду, инфекције или обољење, али у измењеним околностима повећава се ризик од погоршања запаљења.

Висок ниво доводи се у везу са низом озбиљних хроничних болести као што је упала зглобова (артритис), фибромиалгија, дијабетес.

Истраживање које су спровели научници са Пенсилванијског државног универзитета рађено је на два колосека. Учесници су попуњавали упитнике где су бележили своја расположења и емоције периодично и моментално. На основу тога сачињен је

Оптимисти живе дуже

Мисли добро, добро ће ти и бити, каже старинска изрека.

Ништа тачније и једноставније. Суштина онога што научни радови новог времена испитују, разматрају и доказују. И управо су, рецимо, саопштени резултати студије о утицају оптимизма на дуговечност. Истраживачки тим са Бостонског универзитета утврдио је да оптимисти живе дуже, известио је Си-Ен-Ен.

Особе са највећим степеном оптимизма у просеку имају за 11 до 15 одсто дужи век од оних који ствари виде са друге, негативније стране. Оптимистички аспект је посебно видљив у случају најдуговечнијих, 85-годишњака и старијих. При том се напомиње да су то резултати добијени кад се у обзир узму све пратеће животне околности, социоекономски статус, здравље, исхрана, пушење, алкохол.

Оптимизам не значи игнорисање стресних ситуација, кажу стручњаци, али када се нешто лоше догоди оптимисти су мање склони да окривљују себе, већ ситуацију посматрају као тренутну тешкоћу, па чак проналазе у томе и позитивну страну. Они такође верују да имају контролу над својом судбином и да могу да створе могућности за добре ствари у будућности, наводи Си-Ен-Ен.

„Оптимисти себи постављају циљеве, са јаким уверењем да ће их достићи“, објашњава ауторка студије Левина Ли. „Ти циљеви могу да укључују здраве навике, што такође доприноси дужем животу.“

У анализу др Ли било је укључено више од 70.000 учесника, а њихова старосна доб и смртност пратили су се непрекидно од 1976. до 2014. године.

емотивни профил сваког испитаника, а у одређеним интервалима узимана је крв на анализу, да се према вредности такозваног реактивног протеина (ЦРП) установи запаљенски биомаркер.

Показало се да су код особа које су неколико пута током дана, у дужем периоду, испољавале негативна расположења маркери били високи. И кад су узорци узимани убрзо пошто су били љутити или тужни, траг њиховог нерасположења био је видљив у крви.

Исто тако и у случају позитивних емоција. И када је у кратком року рађена анализа, показатељи запаљења су били снижени. Аутори студије верују да њихови налази представљају кључни доказ у погледу утицаја негативних осећања на здравље, поготово што учесници долазе из различитих расних, етничких и социоекономских средина.

Постоји и једна интригантна чињеница. Подаци се односе само на мушкарце! У више медијских извештаја о овом пројекту то се наводи без објашњења, као што се уопште не помиње шта је са учесницама. Одговор се, претпостављамо, крије у чланку у стручном часопису „Мозак, понашање и имунитет“, где су резултати објављени.

И без ове карике која недостаје, јасно је да ће тек наредна истраживања омогућити да се ови налази комплетирају и потврде. Како кажу чланови научног тима, ово је био само први корак у изучавању везе тренутног и дуготрајног расположења, с једне стране, и степена запаљења.

Пошто су осећања променљива, очекивања су да ће се даљим изучавањима доћи до боље стратегије приступа осетљивом емотивном аспектима и тиме прекинути зачарани круг који води у хронична запаљења и болест.

Д. Драгић

Реформа зауставила метро

Председник Макрон не одустаје од плана да више од 40 пензијских система преобликује у један универзални

Французи проводе највише пензионерских година у поређењу са својим колегама у развијеном свету – што значи да у пензију одлазе раније него они – и нису ради да се тога одрекну.

То је уверљиво показао једнодневни штрајк одржан средином септембра у организацији синдиката радника запослених у јавном транспорту, који је у Паризу зауставио десет главних линија метроа, док су преостале четири радиле само са трећином капацитета, што је на прилазима престоници произвело аутомобилске колоне дуге чак 280 километара.

Било је то одлучно „не“ најављеној пензијској реформи коју намерава да спроведе председник Емануел Макрон, са најбољим намерама: да уместо 42 различита система који данас постоје у Француској, а који регулишу пензијска правила за поједине категорије запослених, зависно од тога где раде – у јавном или приватном сектору – и шта раде, уведе један универзални.

Његов план садржи и једну меру која Французе погађа у осетљиво место: продужење животног доба за одлазак у пензију. У том погледу сви француски системи су много даремљивији од оних у земљама са којима се Француска пореди: у пензију се сада може већ са 62 године (што је вероватно један од разлога што Французи свој пензијски систем сматрају једним од најбољих на свету).

Запослени у систему метроа могу, међутим, радни век да заврше кад напуне 51, док се у просеку пензионисту са 53. Просечна пензија пензионера који су животног век провели у јавном транспорту је, како је предочено

поводом њиховог штрајка, 3.700 евра месечно, што је три пута више од националног пензијског просека. Општи национални просек одласка у пензију је пак 63 године.

То што намерава Макрон покушала су и два његова претходника, али су се, због сличних реакција – протеста и штрајкова, повлачили. Председник Никола Саркози је, додуше, 2010. успео да минимално животно доба за завршетак радног века подигне са 60 на 62 године, у време када је у другим западним друштвима та граница померана са 65 на 67. Саркозијева реформа није, међутим, битно променила оно што се, због поменутог мноштва пензијских прописа збивало у пракси. Просечно доба када се мушкарци у Француској пензионисту још је само 60 година.

Макронова намера је да многобројне системе уједини у систем у којем ће основни принципи бити исти за све запослене што, наравно, подразумева да би једнима било боље, док би други остали без неких привилегија које данас имају.

Актуелни председник Француске у овом подухвату се донекле угледа на пример Швед-

ске, којој је за сличну реформу – унификацију многобројних система у један свеобухватни, крајем прошлог века била потребна једна пуна деценија.

У текућим расправама о модалитетима реформе, Макрон поручује да би компромис могао да буде да се граница за пензионисање не утврђује на основу година живота, него по броју година током којих су уплаћивани доприноси за пензију, што би за практичну последицу имало да они који почну да раде раније, могу и да се раније пензионисту.

Премијер Едуард Филип обећао је да ће имати у виду захтеве синдиката и најавио да се неће мењати укупан трошак Француске за пензије, односно да предложена реформа, која би требало да се примењује тек од 2025, неће нарушити фискалну стабилност.

Изјавио је, међутим, да је обавеза владе да грађанима предочи истину: да ће, с обзиром на демографске промене и зависност пензионера од оних који раде – нешто морати да се промени.

Према подацима ОЕЦД, одлазећи у пензију Французи данас могу да рачунају на пензијски

чек који је у просеку 61 одсто завршне бруто плате, што је мање него у Италији, где је овај просек 83 одсто, али више него у Немачкој (38 одсто).

Отежавајући фактор за пензијску реформу у Француској је тамошња „култура протеста“ – лако се излази на улице разним поводима. Септембарски штрајк, који се описује као највећи у последњих десет година, био је међутим само упозорење, с обзиром да јавности још није предочен конкретан предлог реформе са свим детаљима, што се најављује за пролеће следеће године.

То није спречило неке професије – адвокате, медицинске раднике и запослене у ваздухопловној индустрији – да најаве и штрајкове својих еснафа.

Председник Макрон пред бираче излази тек 2022, када му истиче петогодишњи мандат освојен на изборима у мају 2017. Има, дакле, времена да грађане убеди у неопходност и сврсисходност реформе, али при том мора да води рачуна о својој тек три године старој партији, која на локалне изборе излази већ на пролеће.

М. Бекин

ШЕСТИ САБОР ЛОВАЦА НА ТАРИ

Ужичани скували најбољи гулаш

Шести Сабор ловаца „Тара 2019“ одржан је 1. септембра, а у оквиру њега уприличено је традиционално такмичење у припремању ловачког гулаша. Организатори сабора били су општина Бајина Башта, град Ужице, Ловачки савез Србије, Ловачки савез западне Србије, Национални парк Тара и многи други.

На манифестацији је учествовало 38 екипа којима је организатор обезбедио по два килограма меса, дрва и сунцобране, док је Ваљевска пивара поделила 1.500 литара пива такмичарима и бројним посетиоцима. За њих је организатор испекао вола на ражњу тешког око 400 килограма.

Манифестацију је отворио председник Ловачког савеза западне Србије, Александар Станојевић, а док се гулаш крчкао, са бине су добро расположење ширили музички ансам-

бли и певачке групе из Ужица, Севојна и Стапара.

Према мишљењу жирија, најбољи ловачки гулаши спремила је екипа „БИС Ужице“ (на слици), друго место припало је екипи „Весела дружина“, а треће тиму „Колибари“ из Смедерева.

– Ишли смо на више сличних манифестација, али ниг-

де није била оваква конкуренција. Дошле су екипе из целе западне Србије, Банатског Карловца и Смедерева. Ми смо дошли да се дужимо и уживамо на Тари, а победа нас је још више орасположила – рекао је Обрен Буквић из победничке екипе.

М. Андрић

БАЈИНА БАШТА

Обележен дан пензионера

Дан пензионера општине Бајина Башта, 12. септембар, обележен је полагањем цвећа на споменик Душану Јерковићу (на слици), доделом пехара најуспешнијим екипама у Дринском купу и вишесатним дружењем. Учествовали су пензионери Сребренице, Братунца, Шековића, Власнице, Милића, Љубовије, Чајетине, Ужица, Шапца, Бајине Баште и Удружење УБНОР-а из Бајине Баште, јер се и прво ослобођење Бајине Баште од фашиста, 1941. године, догодило 12. септембра.

Многобројне госте поздравили су челници Удружења пензионера Бајина Башта, председник Недељко Ракић и члан Управног одбора Божидар Алексић. Потом су представници удружења пензионера из Шапца и Чајетине уручили пригодне поклоне домаћину.

Први човек пензионера Бајине Баште, Недељко Ракић, захвалио је свима који су

дошли на дружење поводом Дана пензионера општине Бајина Башта, које је протекло у дивној атмосфери.

М. Андрић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА МИРИЈЕВО Резултати вредни пажње

Удружење пензионера у београдском насељу Миријево из године у годину постиже све запаженије

резултате. Иако је основано почетком 2016. године, ово удружење, у коме је учлањено 580 пензионера, успешно реализује све постављене задатке. О досадашњем раду удружења разговарали смо са председником Душаном Матићем (на слици), за кога пензионери кажу да се свестрано и несегично залаже да удружење постигне што боље резултате.

– За протекле три године успели смо да реализујемо све задатке које смо испланирали. Захваљујући разноврсним активностима, из године у годину све више пензионера се учлањује у наше удружење. Поред пружања помоћи најугроженијим члановима, наравно у границима могућности, ово удружење чини све на плану дружења, организовања излета, посета манастирима и културноисторијским знаменитостима широм Србије. Организујемо дружења са бројним удружењима пензионера, заједничке прославе рођендана, рекреацију, као и низ осталих активности у које је укључен велики број чланова – истиче Душан Матић.

Председник удружења наглашава да су до сада посетили више од 70 манастира и цркава широм наше земље. Имајући све ово у виду, у Општинској организацији удружења пензионера општине Звездара удружење пензионера из Миријева убрајају у ред најактивнијих у овој општини.

И у наредном периоду удружење ће наставити, још интензивније, да реализује планиране активности, поручује Матић.

М. Тодоровић

Добром ручку не смета врућина

Удружење жена „Тифани“ из Добринаца, села у румској општини, почетком септембра организовало је пето такмичење у кувању бећар паприкаша, а учеснице није омела ни висока температура тога дана. Представнице 15 удружења жена на штандовима су изложиле колаче и ручне радове, а мушкарци су им се придружили у кувању.

Манифестација је одржана у црквеној порти и док се паприкаш крчкао, гости су могли да уживају у игри најмлађих чланова КУД из Добринаца.

– Бећарац се кува током лета. За њега су потребни паприка, парадајз, лук, мало љуте паприке и по жељи сланиница. Брзо се спрема и здраво је јело. Некада је био сиротињска храна и сви смо одрастали на њему, а данас деца неће да га једу. Сланиница се убацивала да би сељак могао цео дан да ради. Тако је било некада, сунце је било јако и више се радило на њиви, па су га сви јели. Данас млади нити једу бећарац, нити раде по сунцу на њиви – истакла је Вера Николић из Етно удружења „Ђурђевак“ из Лаћарка.

Најукуснији бећарац су, према оцени жирија, скувале жене из Удружења „Моровићанке“ из Моровића, друго место заузео

је УЖ „Сурчинке“ из Сурчина, а треће су биле представнице Удружења „Сунчев цвет“ из Доњег Товарника.

Забавила су се и деца у брзом једењу кукуруза шећерца и круњењу клипова кукуруза.

– Манифестација је окупила велики број учесника и посматрача. Наш циљ је да и наредних година покажемо како се при-

према здрава храна са наших њива и како се чува традиција – казала је Славица Беговић, председница Удружења жена „Тифани“, у име задовољних организатора овог дешавања.

Пети Сремски бећарац је завршен заједничким ручком учесника, током којег је поједен и сав бећар паприкаш.

Г. Вукашиновић

СЕДМА ЈАНИЈАДА У ЛУКОВУ

Јанија чува село и традицију

У Лукову, селу поред Сврљига, недавно је одржана седма Јанијада, туристичко-привредна манифестација посвећена јанији – јелу које се спрема само у овом месту.

Јанија се прави од овчијег меса са поврћем, кува се 5-6 сати и раније се спремала за сватове, као свадбарско јело, и за испраћаје у војску. Иако је препорука и за највеће гурмане да не поједу више од 200 грама, на овогодишњој манифестацији брзо је нестала. Најбољу јанију, по мишљењу жирија, и ове године је спремио Саша Матејић из Влахова, друго место припало је такмичарима ЈКСП Сврљиг, а треће пољопривред-

ном газдинству Милојковић из суседне Манојлице. Заштитна лица овогодишње Јанијаде били су Нина Милосављевић и Матеја Анђелковић из Сврљига.

Упоредо са такмичарским делом текао је и културно-

уметнички програм, који је привукао велики број посетилаца. За време Јанијаде село оживи и посети га неколико хиљада људи. Стигну и Луковци из целог света. Уз укусан залагај и добар програм, о

сабору се дуго прича и пре-причава.

Данас у Лукову живи око деведесет становника, они чувају традицију, праве јанију и од 2013. организују сусрете, који сваке године имају нове садржаје и маме туристе. Овогодишњу манифестацију организовали су МЗ Луково и Центар за туризам, културу и спорт Сврљиг под покровитељством општине Сврљиг. Домаћини скупа од самог почетка су познати естрадни уметник Драгослав Михајловић Канаринац, који је рођен у овом селу, и његова супруга Јасна Кочијашевић.

С. Ђорђевић

МИРИЈЕВО

Рекреација пензионера

Поред организовања излета широм Србије и дружења са осталим пензионерским удружењима, чланови удружења пензионера из београдског насеља Миријево нађу времена и за рекреацију.

На иницијативу председника овог удружења, Душана Матића, недавно је организован једнодневни излет на „београдско море“ – Аду Циганлију, под називом „Рекреирај се“. На ово рекреационо окупљање одазвао се велики број пензионера.

Одлучено је да се скупови овакве врсте организују што чешће, јер међу члановима удружења има доста оних који су спремни да се рекреирају.

М. Т.

КНИЋ

Забава до касно у ноћ

Општинско удружење пензионера Кнић организовало је крајем августа у Равном Гају ручак и дружење за своје пријатеље пензионере из Крагујевца, Лапова, Чајетине, Мојсиња, Баточине, Краљева, Раче, Аранђеловца и Тополе.

Госте је поздравио председник Удружења, Милован Радојевић, а за добро расположење побринуло се Културно-уметничко друштво „Стеван Книћанин“ из Кнића које је извело сплет игара из Србије, као и Сенди бенд из Бреснице. На ручку је било око 150 пензионера, а забава се одужила до касних вечерњих сати.

Ж. В.

АРАНЂЕЛОВАЦ

Поштовање традиције

Дан Удружења пензионера општине Аранђеловац и крсна слава Чудо светог Арханђела Михаила свечано су обележени 19. септембра у просторијама Удружења.

Ломљењу славског колача, поред чланова Извршног одбора и активиста, присуствовали су и бројни гости, међу којима и председник Савеза пензионера Србије,

Андреја Савић, и његов заменик Момчило Вуксановић, председник општине Аранђеловац и председница Скупштине општине, председник општине Топола, као и представници више општинских удружења из Србије.

У Малој градској галерији отворена је Друга изложба ликовних радова на којој је слике изложило и девет аранђеловачких уметника – пензионера.

М. М.

КИКИНДА

Изађи ми на теглу

Екипа Културно-уметничког друштва пензионера „Сунчана јесен“ из Кикинде није успела да одбрани лане освојену титулу победника у кувању ајвара, али је доказала искуствено умеће у тој вештини. Такву вредност испољили су и њихови вршњаци из Геронтолошког центра, са екипом која се звала „Младе пензионерке“. Ове године прво место је освојила екипа „Културни кувари“ састављена од запослених у градском Културном центру.

Кикиндски ветерани рада редовно учествују на манифестацији „Изађи ми на теглу“, будући да она представља неодољив изазов и подстицај. Њих организатор неизоставно увршћује међу 15 екипа, колико је сваке године лимитирано.

С. З.

Концерт за кориснике

Ч л а н и ц е групе „Маестре“ из Сремске Митровице одржале су 22. августа концерт популарне класичне музике у Геронтолошком центру

„Срем“ у Руми. Квартет „Маестре“ чине четири професорке Музичке школе „Петар Кранчевић“: Милда Кузминац и Душанка Гавриловић (клавир), Зорица Опачић (тамбура) и Јелена Влаовић (флаута).

Професорке музике су станарима ГЦ „Срем“ приредиле леп доживљај.

Ликовна колонија

У ГЦ „Срем“ 12. и 13. септембра одржана је 21. Ликовна колонија „Сусрети у септембру“, која је окупила уметнике из румске и других сремских општина. Лепо време омогућило је да 16 учесника ради напољу, тако да су становници ГЦ „Срем“ и овога пута имали прилику да посматрају настанак уметничких дела.

Ликовну колонију је отворио директор Центра др Зоран Славујевић, који је нагласио да се румска установа труди да омогући интеракцију корисника са средином у којој живе, а слике настале на колонијама красе собе, ходнике и службене просторије.

Током трајања колоније настало је око 400 слика, а румски уметници Паја Раковић и Драгољуб Чавић учествовали су на свакој до сада.

ГЦ „Срем“ је и овога пута уметницима обезбедио материјал за рад, а поводом отварања колоније корисници су приредили пригодан програм. **Г. В.**

СЕВОЈНО

Победник Бајина Башта

У Севојну је одржана овогодишња Олимпијада за пензионерска удружења из Златиборског округа. Учествовало је девет општина, а њихови представници су се надметали у седам дисциплина.

– Успели смо да, као и претходне три године, будемо најбољи у Златиборском округу па смо стекли право да идемо на Олимпијаду трећег доба у Врњачку Бању. Поред пехара, медаља и диплома, добили смо и глинени лонац – рекао је вођа бајинобаштанске екипе, Спасоје Илић (на слици).

Екипи Удружења пензионера Бајина Башта припала су прва места у пикаду и бацању плочице. У стрељаштву је била друга, у фудбалу, кошарци, брзом ходању и шаху трећа, а то је било довољно да понесе назив свеукупног победника. **М. А.**

ТРСТЕНИК

Вече песме и хумора у Пољни

Удружење „Аутограм“ организује низ концерата народних песама, игара и хумора по местима трстеничке општине, па је њихов популарни караван стигао и у Пољну. Манифестација је, у дворишту ОШ „Раде Додић“, почела одржавањем четири креативне етнорадионице, уз учешће деце, мештана и локалних сликара наиваца.

Увече је приређен концерт под називом „Нек заживи село моје, нек се опет песме поје“, а школско двориште је било тесно за све посетиоце и учеснике. Извођаче на сцени пратио је оркестар „Моравци“, наступала је и дечја група КУД „Тодор Бушетић“ из Пољне и чланови КУД „Прва петолетка“ из Трстеника, а за хумор су били задужени глумци трстеничког позоришта. Све је протекло у најбољем реду, уз честе аплаузе гледалаца, а караван „Аутограма“ наставља даље и у друга места трстеничке општине. **Д. И.**

БЕЛА ЦРКВА

Викенд у Кучеву

Захваљујући донацији Општинске управе Бела Црква 35 инвалидских пензионера, чланова Општинске организације инвалида рада из Беле Цркве, отпутовало је недавно на бесплатан викенд у Кучево. Према речима Ружице Дојчиновић, председнице ОО инвалида рада Бела Црква, том приликом обишли су пећину Равништарку, а посетили су и манастир Тумане. **М. М.**

ЗАВРШЕНО БОЈЧИНСКО КУЛТУРНО ЛЕТО

Програми за све укусе

Последњег дана августа завршено је јубиларно, 10. Бојчинско културно лето. Током три летња месеца на отвореној сцени у Прогару изведено је 17 програма, у оквиру којих је одржано неколико позоришних представа, концерата, и других облика сценског извођења. Манифестација се, иначе, од 2009. године организује на отвореној летњој сцени у Бојчинској шуми у Прогару, а организатор је Културни центар Сурчин, уз подршку општине Сурчин.

Овогодишње Бојчинско лето отворено је концертом етно групе „Бистрик“ Биљане Крстић. Глумица и певачица Ивана

Жигон и руски тенор Александар Цуркан извели су представу „Песнички пољубац из Русије“; Театар 5 комедију „Буба у уху“; КУД „Обилић“ из Крњева „Српску драму“, а посетиоци су могли да уживају и у представама „Велики талас“ Звездара театара и „Ковачи“ Баг театра из Бољеваца. Наступила су и културно-уметничка друштва из Јакова и Добановаца, а деци и младима су били занимљиви сценски наступи најмлађих извођача на фестивалу забавне музике „Златне звездице Бојчина“, као и децје позоришне представе „Доживљаји мачка Тоше“ и „Здраво је оно право“ у извођењу театра „Талија“.

Бојчинска шума је овог лета била домаћин и „Шареници“, док је бајкере на мото скупу забављало „Атомско склониште“. Јубиларно Бојчинско лето завршено је концертом Сергеја Ђетковића.

– Десето Бојчинско лето испунило је наша очекивања – каже Сара Станић Јовановић, организатор у Културном центру Сурчин. – Приликом креирања програма водили смо рачуна о реномеу фестивала, али и о томе да програм задовољи најразличитије укусе. Уз помоћ општине Сурчин успели смо у томе, што потврђује податак да је током 17 вечери летња сцена у Бојчинској шуми,

капацитета 500 седишта, увек била пуна.

Завршетком културног лета у Прогару није спуштена завеса на културна дешавања у општини Сурчин. Поводом прославе 800 година аутокефалности СПЦ, у организацији Архијерејског намесништва земунског, 15. септембра на сцени у Бојчинској шуми одржана је свечана академија, а Удружење жена „Сурчинке“ организовало је манифестацију „Колачи по вољи“ којом је започео програм Госпојинских дана у Сурчину, у част обележавања општинске славе, Мале госпојине.

М. Ашковић

СУНЧАНА ЈЕСЕН УСРЕД КИКИНДСКОГ ЛЕТА

Пензионери неизоставни

Концерти класичне, забавне и народне музике, позоришне представе, филмске пројекције, књижевне вечери, наступи фолклорних и певачких група и друга догађања на отвореној сцени испуњавају репертоар „Кикиндског лета“ већ дуже од једне деценије. Програм се претежно одржава у дворишту Народног музеја, некадашњем здању Курије, а међу учесницима су обавезно и чланови КУД пензионера „Сунчана јесен“. Овог лета они су публици, у програму под називом „Лето у срцу“, представили стваралаштво свих својих секција – хорске, фолклорне, вокално-инструменталне, у којој су солисти, група певача, инструменталисти, и литерарне.

Сви извођачи КУД-а, који навршава 47 година успешног рада, побрали су аплаузе,

а посебно Милан Прунић Дума, пензионисани вокални солиста ТВ Војводина, који је дебитовао у редовима „Сунчане јесени“ чији је члан онедавно.

Водитељка двосатног концерта кикиндских пензионера Радојка Грујић, заменица председнице КУД-а „Сунчана јесен“, истакла је да они нису стари кад је о музици реч, већ им је младост удвостручена. Позвала је све да им се придруже, јер време брзо пролази и не можемо га зауставити, али ни оно нас.

На овогодишњем „Кикиндском лету“ гледаоце и слушаоце су раздрагали бројни познати глумци и музичари. Као и претходних година, улаз за све програме био је бесплатан.

С. Завишић

Стаж по основу хранитељства

? М. Ј., Петровац: Већ неколико година у нашој породици подижемо још двоје деце. Имам ли право на стаж по том основу и како да га регулишем?

Одговор: Лице које је закључило уговор о хранитељству има право да му се време кад је обављао послове по уговору призна у стаж осигурања. Стаж осигурања по основу уговора о хранитељству зависи искључиво од висине плаћеног доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, што значи да није битно

време трајања уговора, тј. колико времена се обављају уговорени послови. Стаж осигурања се рачуна тако што се износ уговорене накнаде дели са најнижом основицом за плаћање доприноса која важи у моменту уплате доприноса, у складу са Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање.

Право на рад инвалидских пензионера

? Л. К., Панчево: У инвалидској пензији сам већ десетак година. Недавно ми је понуђено да радим у једној приватној фирми. Имам ли право да се запослим?

Одговор: Уколико се корисник инвалидске пензије запосли или почне да обавља самосталну делатност, биће по службеној дужности позван на поновну оцену радне способности ради утврђивања промена у стању инвалидности. У зависности од оцене органа вештачења, одлучиће се о његовом праву на инвалидску пензију. Право на инвалидску пензију престаће и обуставиће се исплата инвалидске пензије ако се утврди да инвалидност више не постоји. Уколико се

утврди да инвалидност и даље постоји, неће престати право на инвалидску пензију.

Корисник инвалидске пензије који закључи уговор о делу или обавља привремене и повремене послове, неће се изводити на поновну оцену радне способности, нити ће му се обустављати исплата инвалидске пензије.

Корисник инвалидске пензије нема право на поновно одређивање износа пензије по основу уплаћиваних доприноса у накнадном осигурању.

Дуг за доприносе мора да се измири

? Р. Л., Београд: Супруг ми је преминуо пре две године. Има укупно 31 годину стажа. Неколико година пре смрти регистровао је радњу која није радила и коју није одјавио. Имам ћерку која иде у редовну школу. Интересује ме да ли она има право на породичну пензију свога оца и која је процедура у вези с тим.

Одговор: Ваша ћерка свакако може да оствари право на породичну пензију, и то док се налази на школовању, а најдуже до навршене 26. године живота. Што се тиче стажа Вашег покојног супруга, док је био у радном односу неће бити споран стаж за који је плаћен допринос за ПИО. Међутим, кад је реч о стажу док је Ваш супруг био осигураник самосталних делатности, без обзира на то што радња није заживела, он је био пријављен на осигурање, а доприноси

су очигледно нису плаћени. На овај начин је настао дуг на име неуплаћених доприноса који се мора намирити. Дуговање можете намирити Ви сами, или ће се дуг враћати кроз обуставу једне трећине обрачунате породичне пензије. У сваком случају, поднесите захтев за породичну пензију за дете, уз захтев приложите сву расположиву документацију, а у поступку по службеној дужности прибавиће се сва остала потребна документација.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Право на запослење породичних пензионера

? М. А., Лозница: Да ли као породични пензионер имам право да се запослим или ће ми бити укинута исплата пензије?

Одговор: Ако се корисник породичне пензије запосли или региструје самосталну делатност, обуставља му се исплата породичне пензије. Исплата се обуставља са даном почетка запослења, тј. са даном пријаве на осигурање. Ипак, кориснику породичне пензије кад се запосли не престаје право на породичну пензију, већ се само обуставља исплата пензије за време трајања запослења односно обављања самосталне делатности. Након престанка осигурања, корисник треба да се обрати надлежној фили-

јали како би се наставило са даљом исплатом породичне пензије. Корисници породичне пензије могу да буду радно ангажовани само по уговору о делу и ауторском уговору. Од 1. јануара 2015. године, корисницима породичне пензије који обављају послове по уговору о делу, ауторским уговорима и сл. не обуставља се исплата пензије, под условом да износ остварене уговорене накнаде на месечном нивоу не прелази износ најниже основице у осигурању запослених, важеће у моменту уплате доприноса.

Утврђивање степена телесног оштећења

? А. П., Лесковац: Утврђено ми је телесно оштећење у висини 80 процената због дијабетеса. Након тога сам у два наврата лечена и оперисана. Да ли због ове новонастале ситуације имам право на утврђивање вишег степена телесног оштећења и шта би требало даље да предуздем?

Одговор: Да би се утврдило да ли код Вас постоји виши степен телесног оштећења, требало би да са новом медицинском документацијом поднесете захтев за утврђивање новог или погоршање већ постојећег телесног оштећења. Уколико

се и утврди виши степен телесног оштећења, то не значи и да ћете остварити право на новчану накнаду по том основу, јер узрок Вашег телесног оштећења није несрећа на раду или професионално обољење већ болест.

Када у пензију

? Е. Т., Кикинда: Рођена сам 27. октобра 1957. године. Запослила сам се 1981. године. Све године стажа су ми уплаћене, као и доприноси, па ме занима када стичем први услов за пензију. Имам ли право на накнаду са завода за запошљавање, као што је то до сада било, и да ли ћу морати да плаћам пенале?

Одговор: Према подацима које сте навели, право на старосну пензију стичете 2020. године када навршите 63 године живота, без умањења. Ако се

деси да раскинете радни однос као технолошки вишак, о својим правима се информишите у Националној служби за запошљавање.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ГОЛИЦАВОСТ	СИМБОЛ ХРИШЋАНСТВА	МОЧВАРНО ЗЕМЉИШТЕ	МИТСКИ ХЕРОЈ ИТАЛИЈЕ	ДОБАР ЗА ПИЋЕ	АЕРО-КЛУБ (СКР.)	ТАКСА НА ГРАНИЦИ
БЕЗИЗЛАЗНА СИТУАЦИЈА							
ОЦЕНА НЕКОГ ДЕЛА							
ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ (КРАЂЕ)						ОЗНАКА РАЗРЕДА СПРАВА ЗА КЛИЗАЊЕ	
КИЛО-ТОНА (СКР.)			ЛАТИЦЕ (КРАЂЕ) ДИРКЕ НА КЛАВИРУ				
14. СЛОВО ЂИРИЛИЦЕ		ОЗНАКА ТЕМПА ЖЕНСКО ИМЕ		КЊИЖАР, ГЕЦА ОСТРВЉЕ ЈАДРАНА			
ДРЖАВА У АЗИЈИ					СИМБОЛ БАРИЈУМА ЕНГЛЕСКИ ПИСАЦ, ТОМАС		
ГРАДИЋ У БОСНИ							ОСОБА КОЈА СЕ БАВИ АЛХЕМИЈОМ
ВРСТА ШКОЉКЕ							
ФРАНЦУСКИ ПИСАЦ							
НАША ПЛАНИНА					16. И 26. СЛОВО ЗАМИСАО		
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	КОНЦИ, ВЛАКНА СТАНОВНИЦИ КАНАДЕ					ОЗНАКА ЕНЕРГИЈЕ ВРСТА СИРА	
ПРЕДЛОГ: ПРЕМА			ИСТО (ЛАТ.) НА СВАКИ НАЧИН				
ПРВО СЛОВО		СИМБОЛ СУМПОРА ЧЕСТИЦЕ МОЛЕКУЛА		ИМЕ ГЛУМ. МАРФИЈА БОЈЕЊЕ ТКАНИНЕ			
СИМПАТИЗЕР НЕКОГ КЛУБА							
ПУСТИЊА У ЧИЛЕУ							
ЂОРЂЕ ОДМИЛА					СИМБОЛ ЕРБИЈУМА ЕСТОНАЦ (КРАЂЕ)		
НЕПРОФЕСИО- НАЛАЦ							ТЕЛЕВИЗИЈА (СКР.)
ИМЕ ГЛУМЦА НОЛТА				ОЗНАКА ШВЕДСКЕ ОЗНАКА СЕВЕРА		ОЗНАКА ЗА ТЕМПО ОЗНАКА ЗА АЛТ	
ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ		ЈЕДНА ВОЈНИЧКА КОМАНДА					

ОСМОСМЕРКА

Ц	В	Е	Ђ	А	Р	А	М
Д	Е	Н	И	К	Е	Ј	А
А	Г	О	В	И	Р	О	Г
С	А	Л	О	Н	Е	В	И
М	Т	Е	Т	О	В	А	Ц
И	О	Д	А	Л	И	Ј	А
С	Р	Н	Ј	О	Ј	А	К
Л	И	Е	И	Г	А	Р	Т
О	П	Л	М	Р	С	С	И
В	К	А	А	К	Т	Т	В
Е	О	А	Р	Е	О	В	А
Н	Р	Р	Ф	А	Г	О	Т
И	И	А	И	А	Н	Р	С
Ј	Н	С	Т	А	Н	А	О
А	Т	Л	Е	Т	А	А	С
С	Е	О	Е	Е	К	Т	Р
Е	Р	Н	О	Т	Р	О	В
Н	А	Т	А	Ш	А	Н	А

Наведене речи треба пронаћи у лику. На крају ће остати четири слободна слова, која дају назив четврте планете Сунчевог система.

АЈОВА, АКТИВА. АЛВА, АЛЕН ДЕЛОН, АРКАН, АТЛЕТА, ВАЈАРСТВО, ВЕГА, ГОРИВО, ДАЛИЈА, ДЕНИ КЕЈ, ИНЛЕТ, ИНТЕР, ЈАСТОГ ЈАСЕН, КАФАНА, КАЦИГА, КИНОЛОГ, КМЕРИ, КОРИНТ, МАРФИ, МИЈАТОВИЋ, НАТАША, НОТА, ОСТАВ, ОТРОВ, ПАРАНА, ПИРОТ, РАНА, РЕВИЈА, СЛОВЕНИЈА, СЛОЊ, СМИСЛОВ, СТАНА, СТВОР, СТЕФАН, ТАШАНА, ТЕТОВАЦ, ТИВАТ, ФАГОТ, ЦВЕЂАРА, ШТЕТА.

АНАГРАМ

Пошао сам на одмор
где река ДРАВА тече,
кад ме сретете слово «Р»
и оштро ми рече:
Залутали сте, пријатељу,
овде се крије река Македоније.

и, остав. ОСМОСМЕРКА: Марс.
ЕДИ, НАВИЈАЧ, АТАКАМА, ЂОКА, ЕР, АМАТЕР, НИК, С, Т,
ОСТРИГА, СЕНДАЛ, ТАРА, НХ, НИТИ, Е, КА, ИДЕМ, А, С,
АСТА, Р, КТ, ЛАТИ, ЛЈ, Т, КОН, ИРАК, БА, ВИСОКО,
РЕШЕЊЕ - СКАНДИНАВКА: шкрипац, критика,

Да ли сте знали ...

– да је први Србин који је летео авионом био Александар Карађорђевић, тада принц и престолонаследник Србије? Приликом боравка у Француској, од 5. до 27. априла 1910. године, летео је у авиону „Флајер бр. 1“ чију је лиценцу за производњу француска влада откупила од браће Рајт.

– да је Михајло Петровић био српски пилот са пилотском дозволом број 1 и први који је изгубио живот на борбеном задатку? Имао је и међународну пилотску лиценцу ФАИ број 979, и припадао је групи од шест српских пилота који су се први школовали у Француској и 1912. године добили диплому Међународне ваздухопловне федерације.

– да се први аутомобил на овим просторима, марке „Де дион-бутон“, појавио у Новом Саду 1892. године? Њега је на Светској изложби у Паризу за 6.000 франака купила Марта Кондороши и поклонила га свом унуку Стеви Адамовићу, који се вратио из Пеште са дипломом правних наука и још приде знањем „шоферирања“. Ауто се покретао врло једноставно и изазивао је сензацију где год се појавио.

– да је прва казна за брзу вожњу у Енглеској издата 1896. године Валтеру Арнолду из лондонског кварта Пекам, који се кретао брзином од 13 км/ч у области где је максимална дозвољена брзина била 3,2 км/ч, а изван града 16 км/ч. Дежурни полицајац је овог бизнисмена јурио на бициклу. Потера је трајала чак 7,5 километара, а казна је износила један шилинг плус трошкови.

– да је прву јавну расвету на гас Београд добио 1865. године када су набављена два таква фењера и постављена испред општинске зграде на Теразијама, док је прва електрична светиљка упаљена у лето 1880, такође у Београду, испред кафане „Код Скупштине“, власника Петра Јовановића Шапчанина? Гости кафане узвизивали су тада: „Живела електрика! Смрт фењерима!“ Већина је ипак носила нагарављена стакла, јер се веровало да од јаке електричне светлости може да се ослепи.

– да је прво индустријско постројење у Србији уједно и прва пивара у Србији? Подигнута је 1722. године у Панчеву и представља најстарију пивницу на Балкану. Њен власник био је Абрахам Кепиш, Јеврејин из Пожуна. Касније је постала позната као Вајфертова пивара.

Свануло нам

Добро је што нам је свануло. Не ваља што сада мора да се ради.
Некад људи нису хтели у пензију, сад једино у пензију хоће.
Љубав је свуда око нас, само је нема у нама.
Траже да се одрекнем себе, да бих имала неког поред себе.
Нисмо исти. Неком је угрожен властити, а неком „бољи живот“.

Милица Чулић

Отровне печурке

Ако немате талента и горива, ниједна добра мисао неће да упали.
Афоризми сами ничу као печурке. Има и отровних.
Дајемо само оно што немамо.
Склоп му је био ароматичан. Волео је мирис новца.
Цена моралу је ниска. Једва чекам да поскупи.

Радомир Станојковић

Корак

Пустили смо корак. И сад никако да га ухватимо.
Да бих имао оно што ми треба, не би било довољно ни да продам све ово што имам.
Нико ми не ради иза леђа. Сви ме гледају у очи кад ме лажу.
Суђено је по закону, а пресуђено по мом џепу.

Милен Миливојевић

Игњат Гатало

Идеали

Само за изгубљене идеале поштом налазачу не следи награда.
Штедим на трошковима живота. Живим од илузија.
Срце ми сада ради на струју, уградили су ми пејсмејкер.
Док је био лопов, остављао је отиске, сада као каријериста, утиске.

Појава мита није код нас од јуче. Она је одавно митологија.
Свака жена је лепа и атрактивна. Нарочито туђа.

Радивоје Јефтић Јенки

Лековите мисли

Не морам у теретану. Највећи терет ми је зимница.
Нећу на зимовање. Накупци су ме већ – насанкали.
Како да пуним паприке кад ми није напуњен новчаник?
Купио сам соковник. Сад немам пара за воће!
Признајем, замрзивач ми је пун. Снега.
Шљиве купујем само у – течном стању.

Душан Старчевић